

Załącznik nr 1
do Uchwały nr 33/2018
Zarządu Stowarzyszenia LGD Chełmno
z dnia 01.06.2018 r.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
NA LATA 2016-2023
dla obszaru
Lokalnej Grupy Działania Chełmno



czerwiec, 2018



Fundusze Europejskie
Program Regionalny



WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



ROZDZIAŁ 1. CHARAKTERYSTYKA LGD.....	3
1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia.....	3
1.2. Obszar LSR.....	3
1.3. Potencjał LGD	3
1.3.1 Opis sposobu powstania LGD.....	3
1.3.2. Reprezentatywność LGD	4
1.3.3 Zasady funkcjonowania LGD.....	4
1.3.4. Doświadczenie LGD i potencjał ludzki	7
ROZDZIAŁ II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	8
ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA- OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	12
1.1. Lokalizacja miasta.....	12
1.2. Sytuacja demograficzna.....	13
1.3. Struktura zatrudnienia i rynek pracy.....	17
1.4. Pomoc społeczna	21
1.5. Niepełnosprawność.....	25
1.6. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna.....	29
1.7. Podsumowanie diagnozy	30
1.8. Grupy defaworyzowane	31
ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT.....	34
ROZDZIAŁ V. CELE I WSKAŹNIKI.....	37
5.1. Analiza problemów	37
5.2. Cele i wskaźniki	39
5.2.1. Logika interwencji.....	39
ROZDZIAŁ VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU.....	46
6.1. Cel tworzenia procedur	46
6.2. Formy wsparcia operacji w ramach LSR	46
6.3. Zakres procedur.....	46
6.4. Procedury zmiany kryteriów wyboru projektów	47
6.5. Powiązanie lokalnych kryteriów wyboru z diagnozą obszaru i celami.....	47
ROZDZIAŁ VII. PLAN DZIAŁANIA	49
ROZDZIAŁ VIII. BUDŻET LSR.....	49
ROZDZIAŁ IX. PLAN KOMUNIKACJI.....	50
ROZDZIAŁ X. ZINTEGROWANIE	53
ROZDZIAŁ XI. MONITORING I EWALUACJA.....	55
ROZDZIAŁ XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	56

ROZDZIAŁ 1. CHARAKTERYSTYKA LGD

1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

Lokalna Grupa Działania Chełmno to trójsektorowe partnerstwo działające w formie stowarzyszenia specjalnego posiadającego osobowość prawną. Celem działania LGD jest realizacja lokalnej strategii rozwoju. Nadzór nad Stowarzyszeniem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko- Pomorskiego.

Nazwa LGD: **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno**

Status prawny: Stowarzyszenie

Podstawa prawna działania: Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015r. poz. 378).

Data wpisu do KRS: 12.02.2016.

KRS: 0000600744

NIP: 8751557227

REGON: 363722663

1.2. Obszar LSR

Obszarem działania Lokalnej Grupy Działania „Chełmno” jest obszar administracyjny Miasta Chełmna o powierzchni 13,86 km². Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2013 r. Miasto zamieszkiwało 20 622 mieszkańców, natomiast w grudniu 2014 r. było ich 20 434 mieszkańców.

Rysunek 1. Mapa Miasta Chełmna



Źródło: www.turystyka.torun.pl

1.3. Potencjał LGD

1.3.1 Opis sposobu powstania LGD

Lokalna Grupa Działania powstała z inicjatywy Gminy Miasta Chełmna oraz Stowarzyszenia „Ludzie-Ludziom”. We wrześniu 2015 r. podjęto rozmowy o utworzeniu LGD i podjęto rozmowy konsultacyjne oraz czynności przygotowawcze zmierzające do powołania podmiotu. Od 1 października Stowarzyszenie „Ludzie-Ludziom” utworzyło

Biuro LGD i zatrudniło pracownika. Cykl spotkań: 26.10.2015 r. z Radnymi Miasta, 04.11.2015 r. z przedstawicielami różnych sektorów, doprowadził do intensyfikacji prac nad LGD. W dniu 15.12.2015 r. zwołane zostało przez Stowarzyszenie „Ludzie-ludziom” spotkanie założycielskie zakończone powołaniem **Lokalne Grupy Działania Chełmno**. W dniu 27.10.2015 r. Rada Miasta Chełmna podjęła uchwałę o przystąpieniu do LGD. Na podstawie deklaracji do LGD przystąpiło 84 członków. Ideą działania członków LGD są wspólne problemy i potrzeby, wspólny cel i wspólne działania przy wykorzystaniu zgromadzonego doświadczenia partnerów i zasobów lokalnych, z uwzględnieniem kierunków strategicznych rozwoju miasta i regionu. W listopadzie 2015 r. Stowarzyszenie „Ludzie-Ludziom” złożyło wniosek o wsparcie przygotowawcze pt. „Działaj normalnie- czyli lokalnie” i uzyskało środki finansowe na przeprowadzenie procesu stworzenia LSR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

1.3.2. Reprezentatywność LGD

Lokalna Grupa Działania Chełmno jest partnerstwem międzysektorowym składającym się z przedstawicieli instytucji publicznych (sektor publiczny), lokalnych partnerów społecznych (sektor społeczny), gospodarczych (sektor gospodarczy) oraz mieszkańców. LGD jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz obszaru Miasta Chełmna.

LGD Chełmno nie zastępuje istniejących na obszarze instytucji, lecz ma za zadanie je wspierać, działać komplementarnie w specyficznych obszarach, które dają szansę na wykorzystanie lokalnych zasobów, pomoc w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, a tym samym może wpłynąć na rozwój obszaru objętego LSR. Działania o charakterze uzupełniających wobec innych interwencji samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego ma wzmocnić synergiczny cel zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.

Tabela 1. Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD

L.p.	Sektor	Liczba członków	Skład procentowy LGD
1	Sektor publiczny	5	6 %
2	Sektor społeczny	23	27,4 %
3	Sektor gospodarczy	6	7,1 %
4	Mieszkańcy	50	59,5%

Źródło: opracowanie własne

1.3.3 Zasady funkcjonowania LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Chełmno" posiada osobowość prawną i działa na podstawie przepisów:

- Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1393),
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z dnia 20.12.2013),
- Dokumentu- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa,
- Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności,
- Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie EFS,

- Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 maja 2015 r. w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2023.

Organami LGD Chełmno są:

- a) Walne Zebranie Członków,
- b) Zarząd,
- c) Rada,
- d) Komisja Rewizyjna.

Kadencja organów stowarzyszenia, Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, trwa 4 lata i kończy się z chwilą powołania nowych organów. Wybór do powyższych organów następuje spośród kandydatów - członków zwyczajnych stowarzyszenia.

Lokalna Grupa Działania Chełmno działa w oparciu o szereg regulacji formalno-prawnych określonych w **Statucie Stowarzyszenia** oraz dokumentach niższego rzędu:

- Regulamin Rady LGD,
- Regulamin Zarządu LGD,
- Regulamin Pracy Biura LGD.

Statut stanowi dokument kluczowy i podstawę działania LGD, wskazując podstawy prawne działania. W dokumencie zawarto cele oraz obszary działania LGD, a także określono kompetencje poszczególnych organów, w tym Rady Stowarzyszenia jako dodatkowego organu odpowiedzialnego za wybór operacji w ramach LSR. Statut określa także zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach, a także reguluje kwestie majątkowe Stowarzyszenia. Statut oraz jego zmiany uchwała Walne Zebranie Członków.

Regulamin Rady – określa szczegółowe procedury zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego oraz zasady podejmowania decyzji w sprawie oceny i wyboru operacji, w tym procedurę wyłączenia z oceny operacji i jest zatwierdzany przez Walne Zebranie Członków.

Regulamin Pracy Biura - określa zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, zakresy pożądanych kompetencji na poszczególnych stanowiskach oraz zakresy obowiązków, zasady zarządzania danymi osobowymi i metodykę oceny efektywności pracy biura – jest zatwierdzany przez Zarząd.

1.3.3.1. Walne Zebranie Członków

Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą stowarzyszenia.

Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd raz w roku, powiadamiając o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków. Walne Zebranie Członków podejmuje decyzje w formie głosowania, zakończone uchwałą. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy podejmowanie decyzji o kierunkach działania oraz ustalanie budżetu Stowarzyszenia, powoływanie członków organów LGD, uchwalanie statutu, przyjmowanie rocznych sprawozdań z działalności Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, podejmowanie uchwał o zaciąganiu zobowiązań finansowych oraz zatwierdzanie zmian w regulaminach oraz LSR.

Uchwały Walnego Zebrania Członków są podejmowane w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków Stowarzyszenia. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu, odwołania członków Rady, Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz rozwiązania Stowarzyszenia, wymaga 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków Stowarzyszenia. Każdemu członkowi Stowarzyszenia obecnemu na Walnym Zebraniu Członków, przysługuje jeden głos. W przypadku równego rozłożenia głosów w trakcie głosowania, decyduje głos przewodniczącego Walnego Zebrania Członków.

1.3.3.2. Zarząd

Zarząd, składający się z 5 członków **kieruje bieżącymi pracami Stowarzyszenia**, mając do dyspozycji personel Biura LGD. Zarząd wybierany jest przez Walne Zebranie Członków w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków Stowarzyszenia. Organ konstituuje się na pierwszym po wyborach zebraniu, na którym wybiera ze swego grona Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza i Skarbnika.

Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące i są zwoływane przez Prezesa z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu. Do reprezentowania Stowarzyszenia oraz do zaciągania zobowiązań majątkowych w jego imieniu upoważnionych jest dwóch członków Zarządu, w tym Prezes lub Wiceprezes. W skład kompetencji Zarządu wchodzi głównie sprawy związane z powoływaniem i odwoływaniem członkostwa w stowarzyszeniu, reprezentowanie Stowarzyszenia i działanie w jego imieniu, zwoływanie Walnego Zebrania Członków, powoływanie pracowników biura i kierowanie jego pracami, realizacja LSR.

Członkowie Zarządu nie uczestniczą natomiast w procesie wyboru operacji, ponieważ zadanie to należy do wyłącznej kompetencji Rady. Decyzje Rady są w tym zakresie niezależne od Zarządu.

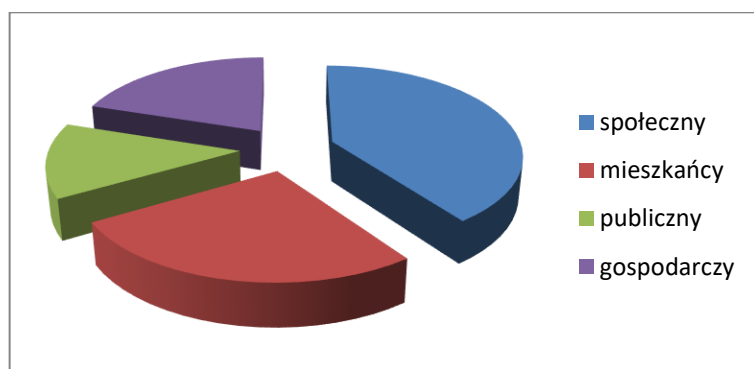
1.3.3.3.Rada

Do wyłącznej kompetencji **Rady** należy **wybór operacji** zgodnie z art. 2 pkt. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez LGD Lokalnej Strategii Rozwoju. Wybór operacji będzie odbywał się w sposób transparentny w oparciu o przyjęte i publicznie znane kryteria. Podczas dokonywania oceny żaden z reprezentowanych sektorów: sektor publiczny, prywatny, pozarządowy nie posiadają więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. W przypadku gdy parytet nie będzie mógł być zachowany Przewodniczący Rady przeprowadza losowanie wśród członków danej grupy interesu wyłączając spośród nich odpowiednią liczbę osób z oceny. Działanie to ma zapewnić parytet dla reprezentowanych sektorów. Podstawą do weryfikacji przynależności członków Rady do danego sektora (grupy interesu) będzie prowadzony publicznie dostępny Rejestr interesu członków Rady LGD. Istotne jest weryfikowane każdorazowo przed głosowaniem będzie wypełnienie warunku: 50% głosów w decyzji dotyczącej wyboru operacji pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi. Funkcje członków Rady LGD sprawowane są osobiście.

Struktura Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Chełmno, jako organu podejmującego decyzje w zakresie wyboru operacji/projektów w ramach LSR, odzwierciedla wymóg trójsektorowości. Liczebność organu Rady LGD została ustalona na 15 członków wybranych przez Walne Zebranie Członków spośród członków tego zebrania.

W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedsiębiorcy, kobiety, osoby poniżej 35 r.ż., sektor społeczny i mieszkańcy. Na każdym etapie działalności utrzymany będzie wymóg reprezentatywności składu rady. LGD opracowała procedury wyłączenia zapewniające zachowanie partytetów.

Rysunek 2. Procentowy udział poszczególnych sektorów w Radzie LGD



Źródło: opracowanie własne

1.3.3.4. Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym Stowarzyszenia i składa się z 3 osób wybranych spośród członków Stowarzyszenia. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy kontrola bieżącej pracy Stowarzyszenia, występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania Członków, składanie sprawozdań ze swej działalności Walnemu Zebraniu Członków, składanie wniosków w przedmiocie absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu Członków.

1.3.4. Doświadczenie LGD i potencjał ludzki

Lokalna Grupa Działania Chełmno jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w lutym 2016 r. Mimo, że LGD jest młodym stowarzyszeniem, dysponuje szerokim doświadczeniem partnerów, wśród których znajdują się osoby z doświadczeniem w zakresie zarządzania projektami UE czy doświadczeniem managerskim. Stowarzyszenie posiada wysoki potencjał dysponując wiedzą i doświadczeniem członków takich jak: Stowarzyszenia Ludzie-Ludziom, Urzędu Miasta Chełmna, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz powołanego Zarządzeniem nr 1/2016 Prezesa stowarzyszenia LUDZIE-LUDZIOM z dnia 12.01.2016 r. Zespołu Roboczego w ramach realizowanego projektu: „Działaj normalnie-czyli lokalnie!”. Wśród członków stowarzyszenia osób fizycznych i prawnych są osoby z wiedzą i doświadczeniem w różnych sektorach, także w obszarze ekonomii społecznej i wsparcia dla osób z grup defaworyzowanych. Warunkiem sine qua non jest niekaralność za przestępstwa popełnione umyślnie.

Narzędziem wsparcia Stowarzyszenia i jego organów statutowych jest **Biuro LGD**, którego pracą zarządzał będzie **Dyrektor Biura** o wysokich kwalifikacjach i doświadczeniu w pracy administracyjnej. W Biurze LGD może zostać zatrudniony specjalista ds. administracyjno-biurowych.

Obowiązki Dyrektora Biura i specjalisty administracyjno-biurowego zostały określone szczegółowo w opisie stanowisk stanowiącym załącznik do Regulaminu Biura. Wymagania są adekwatne do przewidzianych obowiązków. Zatrudnienie specjalisty ds. administracyjno-biurowych uzależnione jest od bieżących potrzeb Biura.

Biuro LGD posiada regulamin pracy określający szczegółowo: organizację i zakres funkcjonowania, zakres działania i kompetencji, zakres odpowiedzialności pracowników, obowiązki i uprawnienia pracodawcy i pracownika, zasady wynagradzania, zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych, zasady świadczenia doradztwa oraz metody badania efektywności działań.

Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru (ankieta).

Na stanowiskach pracy związanych z udzielaniem doradztwa określono sposób pomiaru jakości udzielonego doradztwa.

Badanie efektywności świadczonego doradztwa

Metodą efektywności świadczonego doradztwa przez pracowników biura LGD będą badania ankietowe. Po udzielonym doradztwie pracownik będzie miał obowiązek ująć osobę/podmiot w rejestrze doradztwa jak również poprosić o wypełnienie ankiety. Badanie efektywności świadczonego doradztwa przez pracowników będzie prowadzone raz na kwartał. Efektywność udzielonego doradztwa na poziomie beneficjenta musi spełniać warunek udzielenia przez respondent co najmniej 80% pozytywnych odpowiedzi na pytania ankietowe. Efektywność doradztwa na poziomie pracownika oznacza że w badanym okresie (raz na kwartał) 80% ankiet na poziomie beneficjenta będzie miała wynik pozytywny.

Badanie efektywności działań realizowanych przez pracowników Biura LGD w zakresie animacji lokalnej i współpracy

Metodą efektywności w zakresie animacji i współpracy będą badania ankietowe, którymi objętych zostanie co najmniej 50% zadań w zakresie animacji i współpracy. Zadania w zakresie animacji i współpracy będą uznane za przeprowadzane efektywnie, jeżeli co najmniej 80% respondentów w badaniach ankietowych udzieli 80% pozytywnych odpowiedzi.

Tabela 2. Wymogi formalne wobec Dyrektora Biura LGD

Zakres	Dyrektor Biura LGD
Niekaralność za przestępstwa popełnione umyślnie	tak
Wykształcenie	wykształcenie wyższe,

Wiedza i doświadczenie w zakresie wnioskowania o środki UE i wdrażania projektów z udziałem środków UE	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie w pracy administracyjno-biurowej (min. 3 lata); • doświadczenie przy realizacji projektów ze środków Unii Europejskiej (min. 1 rok); • doświadczenie we wdrażaniu i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym/lokalnymi; • znajomość procedur projektowych (przygotowywanie i realizacja projektów współfinansowanych z UE), • znajomość zasad i wytycznych związanych z promocją projektów współfinansowanych z UE, • znajomość zasad i wytycznych związanych z budżetowaniem projektów współfinansowanych z UE, • biegła znajomość obsługi komputera i programów Word, Excel, Power Point, Internet, • umiejętność obsługi sprzętu biurowego.
--	---

Zródło: opracowanie własne

Tabela 3 a. Wymogi formalne wobec specjalisty ds. administracyjno-biurowych

Zakres	Specjalista ds. administracyjno-biurowych
Niekaralność za przestępstwa popełnione umyślnie	tak
Wykształcenie	wykształcenie średnie
Wiedza i doświadczenie w zakresie pracy administracyjno-biurowej	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie w pracy administracyjno-biurowej (min. 1 rok); • znajomość procedur projektowych (przygotowywanie i realizacja projektów współfinansowanych z UE) • bardzo dobra znajomość obsługi komputera i programów Word, Excel, Power Point, Internet, • umiejętność obsługi sprzętu biurowego.

Zródło: opracowanie własne

Ze względu na zapewnienie wysokiej jakości realizowanych działań LGD zaplanowało również system szkoleń osób zaangażowanych we wdrażanie LSR dla Rady, Zarządu i pracowników Biura LGD.

Na lata 2016-2023 przewidziano łącznie 5 szkoleń obejmujących następującą tematykę:

- a) realizacji LSR,
- b) zasad wypełniania dokumentów aplikacyjnych i rozliczeniowych,
- c) kryteriów oceny i wyboru projektów,
- d) monitoringu i ewaluacji procesu realizacji LSR,
- e) efektywnej komunikacji z mieszkańcami i III sektorem

ROZDZIAŁ II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

W procesie tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju, uwzględniono odpowiedni udział wszystkich sektorów partnerstwa, tj. społecznego, publicznego, gospodarczego oraz samych mieszkańców obszaru LGD. Prace nad dokumentem strategicznym podzielono na główne etapy:

1. Etap definiowania potrzeb i problemów (tzw. partycypacyjna diagnoza).
2. Etap określania celów i ustalania ich hierarchii.
3. Analiza SWOT – słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.
4. Etap poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji LSR- identyfikacja przedsięwzięć.
5. Etap identyfikacji grup docelowych strategii.
6. Etap formułowania wskaźników realizacji LSR.
7. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru
8. opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji
9. Plan komunikacji.

Na każdym z etapów prac nad LSR wykorzystano co najmniej 4 partycypacyjne metody konsultacji

Tabela 4. Zastosowanie metod partycypacyjnych podczas procesu prac nad LSR

Nazwa etapu	Zastosowane metody partycypacyjne	Termin	Uczestnicy
Definiowanie potrzeb i problemów	Ankieta bezpośrednia	12.01.-31.01.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Ankieta internetowa	12.01.-31.01.2016	
	Wywiady bezpośrednie	12.01.-31.01.2016	
	Spotkanie warsztatowe	12.01.2016 r. , ZSO nr 1 Chełmno, ul. Dominikańska 35	
	Praca w grupach roboczych	12.01.2016 r.	
	Konsultacje na stronie www	od 18.01.2016	
	Spotkanie Grupy Roboczej	13.01.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Określenie celów	Ankieta internetowa	12.01.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Ankieta bezpośrednia	12.01.2016	
	Wywiady bezpośrednie	12.01.2016	
	Spotkanie warsztatowe	19.01.2016 r. ZSO nr 1 Chełmno, ul. Dominikańska 35	
	Praca w grupach roboczych	19.01.2016	
	Metody heurystyczne- w tym burza mózgów	19.01.2016	
	Konsultacje on-line	od 21.01.016	
	Praca Grupy Roboczej	09.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Analiza SWOT	Wywiady bezpośrednie	21.01.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Spotkanie warsztatowe	21.01.2016 r. ZSO nr 1 Chełmno, ul. Dominikańska 35	
	Praca w grupach roboczych	21.01.2016	
	Metody heurystyczne- w tym burza mózgów	21.01.2016	
	Konsultacje on-line	Od 25.01.2016	
	Praca Grupy Roboczej	02.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Identyfikacja przedsięwzięć	Karta projektu	12.01.-31.01.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Konsultacje indywidualne z potencjalnymi wnioskodawcami	08-17.02.2016	
	Wywiady bezpośrednie	19.02.2016	
	Spotkanie konsultacyjne Grupy Roboczej	11.02., 12.02., 15.02. 17.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
	Spotkanie informacyjne dla wnioskodawców	19.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Metody heurystyczne (burza mózgów)	19.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy

Lokalna Strategia Rozwoju

	Konsultacje z przedstawicielami OPS, PSZ, NGO, JST, przedsiębiorców (debata)	08-18.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Ankieta pogłębiona	18.01-19.02.2016	Uczniowie szkół gimnazjalnych z terenu Miasta Chełmna, osoby objęte wsparciem MOPS, zarejestrowane w PUP
Grupy docelowe	Ankieta internetowa	12.01.-31.01.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Wywiady bezpośrednie	26.01.2016	
	Spotkanie warsztatowe (spotkanie otwarte)	26.01.2016 r. ZSO nr 1 Chełmno, ul. Dominikańska 35	
	Praca w grupach roboczych	26.01.2016	
	Konsultacje on-line	Od 28.01.2016	
	Konsultacje Grupy Roboczej (warsztat)	28.01.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Wskaźniki	Spotkanie warsztatowe (spotkanie otwarte)	28.01.2016 r. ZSO nr 1 Chełmno, ul. Dominikańska 35	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Praca w grupach roboczych (warsztat)	28.01.2016	
	Konsultacje Grupy Roboczej (warsztat)	18.02, 22.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
	Konsultacje z przedstawicielami OPS, PSZ, NGO, przedsiębiorców (debata)	16.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Konsultacje indywidualne z potencjalnymi wnioskodawcami (wywiad)	08-17.02.2016	
	Spotkanie informacyjne dla wnioskodawców (konsultacje bezpośrednie)	19.02.2016	
Kryteria wyboru operacji	Konsultacje bezpośrednie (wywiad)	od 22.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Konsultacje on-line	od 22.02.2016	
	Konsultacje z przedstawicielami OPS, PSZ, NGO, przedsiębiorców (debata)	22.02.2016	
	Konsultacje Grupy Roboczej (warsztat)	22.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Monitoring i ewaluacja	Konsultacje bezpośrednie (wywiad)	19.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Konsultacje on-line	od 24.02.2016	
	Konsultacje z przedstawicielami OPS, PSZ, NGO, przedsiębiorców (debata)	22.02.2016	
	Konsultacje Grupy Roboczej (warsztat)	22.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016
Plan komunikacji	Konsultacje bezpośrednie (wywiad)	19.02.2016	Mieszkańcy, pracownicy OPS, PSZ, JST, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy
	Konsultacje on-line	od 24.02.2016	
	Konsultacje z przedstawicielami OPS, PSZ, NGO, przedsiębiorców (debata)	24.02.2016	
	Konsultacje Grupy Roboczej (warsztat)	24.02.2016	Skład wg zarządzenia 1/2016 z dnia 12.01.2016

Źródło: opracowanie własne

Charakterystyka zastosowanych metod partycypacyjnych

Badanie ankietowe

Przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące analizy potrzeb społeczeństwa oraz oczekiwań mieszkańców i potencjalnych beneficjentów obszaru LGD Chełmno. Badanie przeprowadzono w oparciu o badanie ilościowe zrealizowane za pomocą dwóch metod: drukowanych ankiet konsultacyjnych dystrybuowanych wśród mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji społecznych i innych podmiotów z obszaru LGD, internetowego badania CAWI, czyli wspomaganego komputerowo wywiadu przy pomocy strony internetowej. Ankieta w formie elektronicznej umieszczona została na www.StowarzyszeniaLudzie-Ludziom.pl. Badanie było prowadzone w terminie od 11 stycznia do 31 stycznia 2016 r. **Przeprowadzono badania własne. Zebrano łącznie 639 ankiet. Zastosowano również ankietę pogłębiającą- zebrano 150 ankiet wśród uczniów szkół gimnazjalnych z terenu miasta oraz podopiecznych MOPS i osób zarejestrowanych w PUP.**

Karta projektu

Uruchomiono nabór kart projektu, które miały na celu zebranie pomysłów projektowych do realizacji w ramach LSR 2016-2023. Karty dystrybuowane były w formie papierowej oraz umieszczone na www.StowarzyszeniaLudzie-Ludziom.pl. Nabór kart prowadzono w terminie od 11 stycznia do 31 stycznia 2016 r. W wyniku naboru wpłynęły 63 karty projektu. Następnie zespół roboczy dokonał analizy i weryfikacji kart pod względem kompletności informacji oraz kwalifikowalności zawartych działań w ramach Osi 11 RPO WKP. W kolejnym etapie odbyły się konsultacje indywidualne z organizacjami, które zgłosiły swoje pomysły projektowe w celu dokonania uzupełnień i niezbędnych uszczegółowień. W ostatnim etapie, w dniu 19.02.2016 r. odbyło się spotkanie informacyjno-konsultacyjne dla wnioskodawców kart, którego celem było szczegółowe omówienie pomysłów projektowych oraz zasad wdrażania projektów.

Spotkania warsztatowe i praca grup roboczych

Przeprowadzono cykl spotkań z przedstawicielami wszystkich sektorów partnerstwa. Informacja o spotkaniach była zamieszczona w lokalnej prasie, na stronie internetowej Stowarzyszenia Ludzie-Ludziom, materiałach promocyjnych – ulotki i plakaty, oraz w mediach społecznościowych. Wstępem każdego spotkania było przybliżenie idei RLKS jego podstawowych celów i zasad realizacji, wskazano rodzaje i źródła finansowania projektów w ramach opracowywanej LSR. Następnie dokonano analizy potrzeb i problemów obszaru. W kolejnym kroku sporządzono analizę SWOT, podczas której wskazywano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia występujące na obszarze LGD. Na bieżąco informowano uczestników o trwającym naborze kart projektów - przedstawiono i omówiono wzór dokumentu, który należało składać do Biura LGD bądź w formie elektronicznej. Kolejnym przedmiotem spotkania było wspólne wypracowanie celów ogólnych i szczegółowych realizacji LSR oraz wskaźniki. Na każdym spotkaniu przeprowadzono również dyskusje grupowe (fokus) z przedstawicielami wszystkich sektorów, mające na celu określenie problemów, ograniczeń i potrzeb zdiagnozowanych przez partnerów. Każde spotkanie warsztatowe miało swoją część plenarną oraz pracę w grupach, gdzie poszczególni uczestnicy pracowali w grupach tematycznych odpowiadających ich wiedzy i doświadczeniu zawodowemu.

Konsultacje Grupy Roboczej i wybranych środowisk

Kluczowe elementy LSR poddane zostały konsultacjom Grupy Roboczej. Konsultowano: cele, przedsięwzięcia, grupę defaworyzowaną, wskaźniki, budżet oraz plan działania, kryteria i procedury wyboru operacji oraz plan komunikacji. Na spotkania zapraszano również przedstawicieli PSZ, OPS. W sprawie wyboru grupy defaworyzowanej podjęto również konsultacje ze środowiskiem organizacji pozarządowych oraz przedstawicielami sektora przedsiębiorców w dniu 15.02.2016r.

Konsultacje on-line

Wypracowane założenia dotyczące diagnozy obszaru LGD, analizy SWOT, celów LSR, kryteriów wyboru operacji, grupy defaworyzowanej zostały poddane konsultacjom społecznym poprzez stronę internetową Stowarzyszenia Ludzie-Ludziom. Każda osoba miała możliwość zgłoszenia uwag i sugestii do materiału. Formularze konsultacji społecznych można było składać w Biurze osobiście lub przysłać pocztą elektroniczną. Uwagi, które wpłynęły, zostały poddane analizie pod kątem ich przyjęcia lub odrzucenia. W okresie 12.01-28.02.2016 r. konsultowane były: analiza problemów i potrzeb, analiza SWOT, budżet LSR, zaplanowane do realizacji w ramach poszczególnych przedsięwzięć cele ogólne i szczegółowe, diagnoza, kryteria wyboru operacji. Informacja została zamieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia „Ludzie-Ludziom”.

Konsultacje indywidualne i spotkania konsultacyjne

Od października 2015 r. rozpoczęło działalność biuro LGD. W tym czasie udzielano informacji i porad mieszkańcom. Dodatkowo w Biurze LGD odbywały się spotkania służące wsparciu wnioskodawców kart projektów w procesie przygotowania pomysłów na projekt oraz indywidualne konsultacje z wnioskodawcami. Ogółem odbyło się 50 godzin konsultacji indywidualnych (doradztwa)

Do opracowania LSR wykorzystano dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR. Dokonano analizy przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji z użyciem kryteriów: zasadności, wykonalności prawnej, technicznej, zgodności z danymi statystycznymi i diagnozą obszaru. Konsultacje prowadzone były: przy użyciu formularza zgłaszania uwag w formie papierowej i elektronicznej, w konsultacjach bezpośrednich w Biurze LGD, na spotkaniach otwartych. W wyniku przeprowadzonych badań ankietowych i konsultacji społecznych uczestnicy wskazali :

- a) uwagi do analizy SWOT- ze wskazaniem obszarów problemowych na terenie Miasta- wszystkie uwagi uwzględniono;
 - b) grupy docelowe, które ich zdaniem powinny zostać objęte wsparciem- wszystkie uwagi uwzględniono;
 - c) priorytety i dziedziny rozwoju miasta, które powinny być objęte wsparciem- wszystkie uwagi uwzględniono;
 - d) typy przedsięwzięć, które planują do realizacji w oparciu o informację o działaniach kwalifikowalnych w ramach RPOWK- wszystkie uwagi uwzględniono;
 - e) preferencje odnoszące się do kanałów efektywnej komunikacji- wszystkie uwagi uwzględniono.
- Wnioski z konsultacji społecznych były analizowane

Dane o przeprowadzonych badaniach ankietowych i pogłębionych zostały zamieszczone w dokumencie „Raport końcowy z badania mieszkańców z obszaru działania LGD Chełmno” i posłużyły do konstrukcji głównych założeń dokumentu LSR.

Procedury przyjęte przez LGD Chełmno przewidują również konsultacje LSR ze społecznością lokalną przy aktualizacji dokumentu.

ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA- OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

Diagnoza ma na celu zapoznanie się z uwarunkowaniami i dynamiką procesów społeczno – gospodarczych występujących na terenie Miasta Chełmna i porównanie danych statystycznych opisujących funkcjonowanie miasta w różnych aspektach z danymi powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi. Niezbędne do przeprowadzenia diagnozy dane statystyczne uzyskane zostały z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Gminy Miasta Chełmna oraz jego jednostek organizacyjnych. Wykorzystano również zapisy dokumentów strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym w celu zachowania komplementarności i spójności planowanych działań.

1.1. Lokalizacja miasta

Miasto Chełmno położone jest nad Wisłą, w centralnej części województwa kujawsko - pomorskiego i siedzibą powiatu chełmińskiego. Graniczy z gminami wiejskimi: Chełmno, Stolno i Kijewo Królewskie. Zajmuje obszar o powierzchni 13,56 km².

Chełmno jest najstarszym miastem i administracyjnym ośrodkiem obszaru od wieków nazywanego Ziemią Chełmińską. Chełmno zachowało oryginalną urbanistyczną strukturę miasta średniowiecznego i liczne, cenne obiekty średniowiecznej architektury. Dziedzictwo to, podobnie jak i szczytne tradycje aktywności kulturowej stanowią swoiste wiano tego obszaru. Dzisiejsze Chełmno jest ważnym ośrodkiem obsługi ludności i administracji ponadlokalnej w województwie kujawsko- pomorskim.

Obszar LGD poza spójnością przestrzenną wykazuje wysoki poziom spójności historycznej, kulturowej i przyrodniczej. Cały obszar miasta znajduje się w granicach Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. Na terenie miasta znajduje się fragment rezerwatu przyrody „Łęgi na Ostrowiu Panieńskim” oraz 8 obiektów uznanych za pomniki przyrody. Miasto słynie z imponującej architektury średniowiecznej i znajduje się na prestiżowej Liście Pomników Historii Prezydenta RP. Chełmno zlokalizowane jest na Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego. Posiada wysokie walory

turystyczne czego poświadczeniem są: certyfikaty „Najlepszy Produkt Turystyczny Polski”, „Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, szóste miejsce w rankingu National Geographic „7 cudów Polski”. Miasto promuje się jako "Chełmno-Miasto Zakochanych". Chełmno jest siedzibą historycznej Ziemi Chełmińskiej i stanowi spójny obszar geograficzny o wspólnej tradycji historyczno-kulturowej. Obszar charakteryzuje się dobrą spójnością komunikacyjną i dostępnością do dróg krajowych oraz autostrady A1.

Branżami gospodarki mającymi kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru Miasta Chełmna są: branża meblarska, w tym okuć i akcesoriów meblowych oraz branża elektromaszynowa.

1.2. Sytuacja demograficzna

Wg stanu na 31.12.2013r. Miasto Chełmno liczyło **20 622** mieszkańców, co stanowiło ok. 39% ludności powiatu chełmińskiego. Liczba kobiet w mieście w 2013 r. wynosiła 10 772, natomiast mężczyzn 9 850. Mężczyźni stanowili 47,77% ogółu mieszkańców, kobiety 52,23%.

Obszar realizacji LSR obejmuje liczbę mieszkańców większą od średniej liczby mieszkańców objętych LSR, zgodnie z Umową o warunkach i sposobie realizacji LSR w ramach PROW 2007-2013.

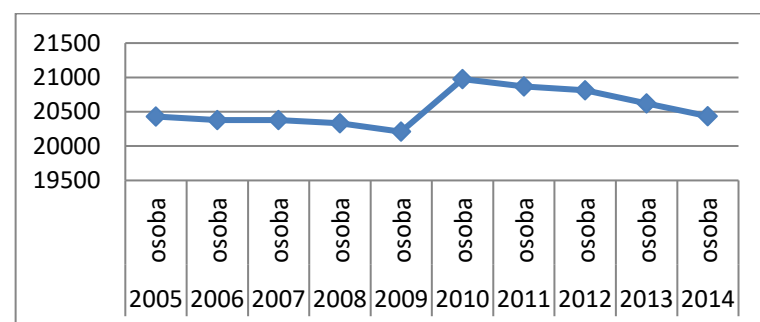
Tabela 5. Stan ludności Miasta Chełmna w latach 2005-2014

Jednostka terytorialna	ogółem									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	20428	20381	20381	20332	20209	20975	20868	20813	20622	20434

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analiza liczby mieszkańców miasta w ostatnich 10 latach wyraźnie wskazuje, że ich liczba zmniejszała się w latach 2005-2009, po czym przybrała tendencję wzrostową, by w 2011 znowu zacząć spadać. Zjawisko to wpisuje się w ogólnopolski trend związany ze spadkiem liczby ludności, jak również migracjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zwłaszcza wśród młodych ludzi, którzy wyjeżdżają do większych miast w poszukiwaniu pracy lub w celach edukacyjnych.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców Miasta Chełmna w latach 2005-2014



Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W roku 2014 zameldowano na obszarze miasta 170 nowych mieszkańców. W tym samym roku wymeldowano 246 osób. **Saldo migracji wewnętrznych wyniosło -76.** Dla porównania wartość tego wskaźnika dla powiatu chełmińskiego wyniosła w analogicznym okresie -57. Oznacza to, że migracje ludności na terenie miasta są zjawiskiem bardziej nasilonym w stosunku do tożsamyh danych z terenu powiatu.

Saldo migracji od 2010 r. przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o powolnym pogłębiającym się trendzie **wyludniania się obszaru gminy.** Jednakże należy zauważyć, że po osiągnięciu wysokich wartości w latach 2011-2013, saldo zaczyna wzrastać. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło maksymalną wartość dla badanego okresu w roku 2013.

Lokalna Strategia Rozwoju

Niekorzystny bilans migracyjny tego obszaru jest generowany przez utrudnione możliwości zarobkowania, jak również stosunkowo dalekie sąsiedztwo dużych rynków pracy w regionie, co powoduje, iż mieszkańcy emigrują w poszukiwaniu pracy. Przyczyną migracji są przede wszystkim motywy ekonomiczne, związane z poszukiwaniem pracy oraz satysfakcjonującego wynagrodzenia, a także warunków do rozwoju społecznego. Proces przemieszczania się ludności przyczynia się, ze względu na selektywność migracji (migrują przede wszystkim ludzie młodzi, lepiej wykształceni, bardziej przedsiębiorczy), do zmniejszania potencjalnych zasobów pracy i obniżania ich jakości.

Tabela 6. Zameldowania i wymeldowania w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	zameldowania ogółem					wymeldowania ogółem				
	ogółem					ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	175	159	167	169	170	271	259	296	333	246

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 7. Saldo migracji, w tym migracji zagranicznych w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	saldo migracji					saldo migracji zagranicznych na 1000 osób				
	ogółem					ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	-96	-100	-129	-164	-76	-0,19	-0,67	-0,53	-2,36	-2,14

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny jest ważnym wskaźnikiem demograficznym, w dużej mierze decydującym o potencjale obszaru. W roku 2013 odnotowano gwałtowny spadek przyrostu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów). W 2014 r. przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił -30, podczas gdy dla terenu całego powiatu chełmińskiego miał wartość 56. To zły prognostyk dla obszaru miasta ze względu na to, że potencjał ludzki jest jednym z najważniejszych wyznaczników oceny zrównoważonego rozwoju obszaru.

Tabela 8. Ruch naturalny w latach 2010-2014

Jednostka	Urodzenia żywe					Zgony ogółem					Przyrost naturalny				
	ogółem					ogółem					ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat chełmiński	623	576	579	509	557	503	456	480	504	501	120	120	99	5	56
Chełmno (1)	190	191	209	160	185	199	198	201	219	215	-9	-7	8	-59	-30

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ważnym elementem oceny potencjału Miasta Chełmna jest analiza ludności pod kątem ekonomicznych grup wiekowych. W strukturze wiekowej, podobnie jak w pozostałej części kraju, przeważa liczba ludności w wieku produkcyjnym

– 66,7 % (2014 r.). Populacja gminy należy do społeczności starzejących się, wpisując się tym samym w ogólnopopulacyjny trend w Polsce. Znaczącym procesem jest stałe zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy zwiększającej się liczbie osób w wieku poprodukcyjnym, która w 2014 roku stanowiła 19,5 % populacji miasta.

W powiększającej się grupie osób w wieku poprodukcyjnym głównym problemem jest pogarszający się stan zdrowia. Wśród najczęstszych schorzeń są problemy dotyczące sprawności fizycznej, cukrzyca, nowotwory, choroby układu sercowo-naczyniowego. Osoby te potrzebują więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, aby osiągnąć takie same lub zbliżone warunki życia jak inni. Systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz związany z tym stan zdrowia i status materialny będzie wyzwaniem do działania dla Miasta.

W latach 2005-2014 grupa osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o ok. 14%. W tym samym czasie odnotowano spadek liczby osób w wieku produkcyjnym o ok. 4,6%. W analizowanym okresie grupa osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 28%.

W trakcie analizowanego okresu liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 479 osób. To znaczny spadek liczby ludności w tej grupie wiekowej, który przyczynia się między innymi do ograniczenia liczby uczniów w placówkach edukacyjnych, a w perspektywie długoterminowej wpływa na poziom potencjału zasobów pracy.

Tabela 9. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej									
	ogółem									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	3446	3351	3287	3231	3196	3162	3113	3087	3025	2967

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Również grupa osób w wieku produkcyjnym, czyli czynnych zawodowo i mających bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy i PKB obszaru, systematycznie ulega zmniejszeniu.

Tabela 10. Ludność w wieku produkcyjnym w latach 2005-2014

Jednostka terytorialna	w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni									
	ogółem									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	14168	14148	14104	14000	13844	14463	14268	14063	13809	13512

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w 2014 roku wynosiła 3955. W ciągu ostatnich 9 lat liczebność tej grupy wzrosła o 1141 osób. Dynamika wzrostu w analizowanej grupie ekonomicznej jest niepokojąca i stanowi wyznacznik do kształtowania polityki społeczno-opiekuńczej na terenie miasta w najbliższych latach.

Tabela 11. Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014

Jednostka terytorialna	w wieku poprodukcyjnym									
	ogółem									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	2814	2882	2990	3101	3169	3350	3487	3663	3788	3955

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ze społeczno-ekonomicznego, a także demograficznego punktu widzenia istotna jest relacja liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Miernik ten informuje o tzw. **wskaźniku obciążenia demograficznego**. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku przypadało 58,3 osób w wieku nieprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 110,7 osób w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30,6 osób w wieku poprodukcyjnym. Na poziomie kraju wskaźniki te wynoszą odpowiednio: 58,8; 105,2; 30,2.

Reasumując wnioski odnoszące się do sytuacji demograficznej miasta zauważalny jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest efektem niskiego przyrostu naturalnego. Natomiast dalsza analiza danych dotycząca liczby ludności, w zależności od przynależności do grupy wiekowej, wskazuje na wysoki udział osób w wieku pow. 65 lat (w wieku poprodukcyjnym). Wskaźnik tzw. **starości demograficznej** w roku 2014, czyli udział liczby osób powyżej 65 r.ż. w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 24,511% (5055 osób).

Tabela 12. Liczba ludności 65+ w roku 2014

Jednostka terytorialna	65-69	70 i więcej	70-74	75-79	80-84	85 i więcej
	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	1123	1966	701	552	432	281

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 13. Prognoza demograficzna dla Powiatu i Miasta do roku 2050

Jednostka terytorialna	prognoza na rok 2020		prognoza na rok 2030		prognoza na rok 2040		prognoza na rok 2050	
	powiat	miasto	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Powiat chełmiński	51823	19487	50181	17673	47652	15628	44559	13438

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wg powyższej prognozy liczba mieszkańców miasta przez najbliższe 34 lata zmniejszy się o ok. 35%, by w horyzontalnym roku 2050 osiągnąć wartość 13 438 osób.

Zidentyfikowane problemy:

- niekorzystna struktura demograficzna
- wysoki udział osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym
- zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta

Wybór grup docelowych:

- Osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych na terenie miasta;
- Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.
- osoby do 35 r.ż.;
- osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym
- kobiety
- osoby z niepełnosprawnościami.

Powiązanie z analizą SWOT: A.1, A.2, A.3.

Powiązanie z celami: 1.1, 2.1, 2.2

1.3. Struktura zatrudnienia i rynek pracy

Na koniec 2014 roku liczba pracujących w Mieście Chełmnie kształtowała się na poziomie 4320 osób. **Z poniższych danych wynika, iż liczba osób pracujących w mieście na przestrzeni ostatnich 9 lata utrzymywała się na podobnym poziomie.**

Tabela 14. Osoby pracujące w mieście Chełmnie w latach 2005-2014

Jednostka terytorialna	ogółem									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	4319	4377	4125	3997	3911	4485	4451	4391	4475	4320

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2010-2014 odnotowano spadek zatrudnienia mężczyzn, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia kobiet. Wśród osób pracujących przeważają kobiety, które stanowią ponad 54% wszystkich zatrudnionych.

Tabela 15. Pracujący wg płci w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	mężczyźni					kobiety				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Chełmno (1)	2238	2079	2100	2083	1975	2247	2372	2291	2392	2345

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Działalność gospodarczą na terenie Miasta Chełmna prowadziło 1789 podmiotów (12.2014, wg GUS). 1691 podmiotów gospodarczych stanowiły podmioty sektora prywatnego, w tym: 11 fundacji, 64 stowarzyszenia i 68 organizacji społecznych. 98 podmiotów należało do sektora publicznego. W analizowanym okresie 1245 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą.

W ciągu 5 ostatnich lat (2010-2014) liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego pozostała na niezmiennym poziomie.

Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-
Chełmno (1)	1782	1768	1789	1798	1789

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przeciętne wynagrodzenie brutto na terenie Miasta Chełmna w roku 2014 wynosiło 3250,60 zł i wynosiło 81,2% średniej krajowej. W latach 2010-2014 obserwujemy sukcesywny wzrost statystycznej płacy i jej korelacji do średnich wynagrodzeń w kraju.

Tabela 17. Przeciętne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	ogółem					przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	zł	zł	zł	zł	zł	%	%	%	%	%
Powiat chełmiński	2685,20	2772,46	2901,58	3095,76	3250,60	78,2	76,5	77,5	79,8	81,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dochód podatkowych na 1 mieszkańca na obszarze LDRR jest niższy niż średni obliczony dla województwa. Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca Miasta przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r. wyniósł 1043,37.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz potencjał położenia Miasta coraz większe znaczenie posiadają usługi turystyczne i około turystyczne, które z pewnością będą dalej rozwijać się, stanowiąc jedną z głównych funkcji gospodarczych i priorytetowych kierunków rozwoju obszaru.

Stopa bezrobocia, liczba osób bezrobotnych oraz przyczyny pozostawania bez pracy to aspekty społeczne, które wymagają analizy i podjęcia działań w tym zakresie. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu negatywnych zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Niestety problem ten w dużej mierze dotyczy również Miasta Chełmna

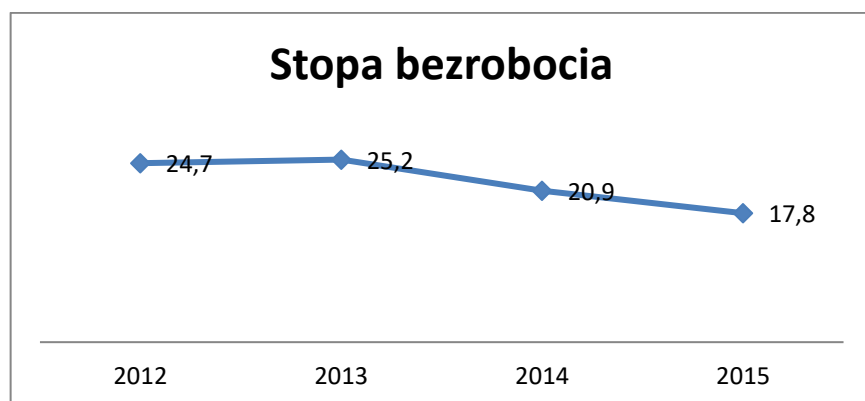
Największą wartość stopa bezrobocia osiągnęła w roku 2013. Przełom lat 2014/2015 na rynku pracy w powiecie chełmińskim przyniósł znaczący spadek liczby osób pozostających bez pracy. Ostatecznie stopa bezrobocia w powiecie chełmińskim na koniec grudnia 2015 roku wynosiła 17,8%. W porównaniu z rokiem 2013 (4595 osób) nastąpił spadek o 1485 bezrobotnych osób.

Tabela 18. Stopa bezrobocia w Powiecie Chełmińskim w latach 2012-2015

Rok	2012	2013	2014	2015
Stopa bezrobocia	24,7	25,2	20,9	17,8

Źródło: PUP w Chełmnie

Rysunek 4. Stopa bezrobocia w Powiecie Chełmińskim w latach 2012-2015



Źródło: PUP w Chełmnie

Wśród całkowitej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Powiatu, w grudniu 2015 r. 37,8% stanowili mieszkańcy Miasta. We wrześniu 2015 r. na terenie miasta pozostawało bez pracy 1126 osób, wśród nich 482 (42,8%) mężczyźni i 644 kobiety (57,2%). W grupie tej 143 osób miało uprawnienia do wypłaty zasiłku, w tym 89 kobiet.

Tabela 19. Bezrobotni z terenu Miasta zarejestrowani w PUP w Chełmnie wg wykształcenia (stan na 2014)

Wykształcenie	Stan na XII.2014	W tym kobiety
Wyższe	78	52
Policealne i średnie zawodowe	218	321
Średnie ogólnokształcące	136	91
Zasadnicze zawodowe	406	211
Gimnazjalne i poniżej	502	238

Źródło: PUP w Chełmnie

Najliczniejszą grupą osób pozostających bez pracy w roku 2013 stanowiły na terenie Miasta osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata.

Tabela 20. Bezrobotni z terenu Miasta zarejestrowani w PUP w Chełmnie wg wieku i płci (stan na 2014)

Wiek	Stan na XII.2014	W tym kobiety
18-24	198	109
25-34	481	224
35-44	286	157
45-54	263	137
55-59	178	99
60-64	46	5

Źródło: PUP w Chełmnie

W świetle poniższych danych należy zwrócić szczególną uwagę na sytuację kobiet na rynku pracy. Stanowiły one ponad 57% ogółu osób pozostających bez pracy. W tym 25% z nich miało prawo do zasiłku, a 3% z nich nigdy nie pracowało (dane za rok 2015).

Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych na terenie Miasta Chełmna w roku 2013 (stan na 31.12.2013)

Lp	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	% ogółu	W tym do 34 lat	% ogółu	W tym gimnazjalne i poniżej	% ogółu	Niepełnosprawni	% ogółu
Powiat	4595	2440	53,1	2234	48,6	1779	38,7	151	3,3
Miasto Chełmno	1674	880	52,6	725	43,3	623	37,2	59	3,5

Źródło: PUP w Chełmnie

Tabela 22. Struktura osób bezrobotnych na terenie Miasta Chełmna w roku 2014 (stan na 31.12.2014)

Lp	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	% ogółu	W tym do 34 lat	% ogółu	W tym gimnazjalne i poniżej	% ogółu	Niepełnosprawni	% ogółu
Powiat	3717	2018	54,3	1752	47,1	1481	39,8	136	3,7
Miasto Chełmno	1340	730	54,5	567	42,3	502	37,5	63	4,7

Źródło: PUP w Chełmnie

Tabela 23. Struktura osób bezrobotnych na terenie Miasta Chełmna w roku 2014 (stan na 31.12.2015)

Lp	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	% ogółu	W tym do 34 lat	% ogółu	W tym gimnazjalne i poniżej	% ogółu	Niepełnosprawni	% ogółu
Powiat	3110	1789	57,5	1409	45,3	1274	41,00	123	4,0
Miasto Chełmno	1155	642	55,6	473	41,0	464	40,2	53	4,6

Źródło: PUP w Chełmnie

W analizowanym roku 2014 w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Miasta : 5,8% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 16,2% policealnym i średnim zawodowym, 10,1% z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, 30,2% z wykształceniem zawodowym oraz ponad 37,4% z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej

Jak wynika z powyższych danych ok. 68% osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym.

W ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych w roku 2014 na terenie Miasta 41 % stanowiły osoby do 35 r.ż.

Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR wynosi wg. stanu na rok 2013:

1674 osoby/ 13 173 = 0,127 i przekracza tożsamy wskaźnik dla województwa wynoszący 0,113.

Zidentyfikowane problemy:

- najwyższe bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym, obejmuje ok. 68% ogółu bezrobotnych w mieście, dla porównania w kraju jest to 35,8%;
- 41% osób bezrobotnych stanowią osoby młode do 35 r.ż.;
- udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych przekracza 57%;
- mimo wdrażania instrumentów aktywizacyjnych utrzymuje się na stałym wysokim poziomie liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Wybór grup docelowych:

- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy);
- osoby do 35 r.ż.;
- osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym
- kobiety
- osoby z niepełnosprawnościami.

Powiązanie z analizą SWOT: B.1, B.2, B.3

Powiązanie z celami: 1.1, 3.1

1.4. Pomoc społeczna

Wyznacznikiem sytuacji ekonomicznej ludności są uzyskiwane przez nią dochody stałe, czyli płace, emerytury i renty stałe, których brak wywołuje zapotrzebowanie na pomoc ze strony instytucji państwa i lokalnego środowiska społecznego. Brak możliwości weryfikacji stałych źródeł dochodów mieszkańców analizowanego obszaru skłania do badania położenia ekonomicznego społeczności poprzez wymiar wielkości i form pomocy społecznej świadczonej mieszkańcom.

Placówki pomocy społecznej na obszarze LGD:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmnie,
 - Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności,
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie,
 - Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, oraz osób dorosłych przewlekłe somatycznie chorych, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie,
 - Dom Dziecka
 - Warsztaty Terapii Zajęciowej.
- Ponadto w obszarze wsparcia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym działają w Chełmnie:
- Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu,
 - Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
 - Świetlice dla dzieci i młodzieży o charakterze środowiskowym.

Istotnym podmiotem działającym na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest Zakład Aktywności Zawodowej. Działa on poza obszarem LGD - w Drzonowie (Gmina Lisewo), jednak korzystać z niego mogą mieszkańcy Miasta Chełmna.

W sferze pomocy społecznej działają również organizacje pozarządowe, które wspierają pomocą różne grupy społeczne, w tym m.in. osoby starsze, niepełnosprawne, osoby z zaburzeniami.

Biorąc pod uwagę postępujące starzenie się społeczeństwa, rozwój sektora usług opiekuńczych jest szczególnie istotnym aspektem planowania rozwoju lokalnego.

Tabela 24. Powody przyznawania pomocy rodzinie na podstawie decyzji administracyjnej

Lokalna Strategia Rozwoju

Jednostka terytorialna	ubóstwo	sieroctwo	bezdomność	potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat chełmiński	1708	1	57	271	1716	686	408	352

Jednostka terytorialna	potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	alkoholizm	narkomania	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	zdarzenie losowe	sytuacja kryzysowa	klęska żywiołowa lub ekologiczna
	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat Chelmiński	0	62	2	44	0	20	1	0

Tabela 25. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

Jednostka terytorialna	ogółem					poniżej kryterium dochodowego					powyżej kryterium dochodowego				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
Powiat chełmiński	2825	2415	2491	2824	2331	2002	1776	1972	2227	1859	823	639	520	596	472
Chełmno (1)	1291	1022	1049	1200	835	1011	873	896	998	716	280	149	154	202	119

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 z pomocy społecznej skorzystało 835 gospodarstw domowych z terenu Miasta Chełmna. Od roku 2010 obserwuje się spadek liczby wspartych gospodarstw domowych ogółem, w tym wsparcia skierowanego do rodzin poniżej i powyżej kryterium dochodowego.

Istotnym wskaźnikiem poziomu zubożenia społeczeństwa na terenie LGD jest tzw. wskaźnik deprywacji materialnej definiowany jako wymuszona niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb. **Wskaźnik deprywacji materialnej** za rok 2013, który wyraża stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia pomocy społecznej (3054 osoby) do ogólnej liczby mieszkańców (20 622 osoby) w przeliczeniu na 1 000 osób wynosił **na terenie LSR 14,8%**, przy wartości dla terenu kraju **11,9%**.

Tabela 26. Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku

Jednostka terytorialna	ogółem					poniżej kryterium dochodowego					powyżej kryterium dochodowego				
	ogółem					ogółem					ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.	os.
Powiat chełmiński	9014	7505	7545	8171	6724	6313	5335	6012	6379	5270	2701	2170	1533	1793	1454
Chełmno (1)	3712	2806	2908	3054	2109	2906	2365	2559	2561	1823	806	441	349	494	286

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. 2109 osób skorzystało z pomocy społecznej (tj. powyżej 10 % ogółu ludności), w tym 1823 osoby poniżej kryterium dochodowego. W 2014 r. w grupie osób korzystających z pomocy społecznej ogółem, 38% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, 57,5% osoby w wieku produkcyjnym, ok.5 % osoby w wieku poprodukcyjnym

Tabela 27. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	ogółem					poniżej kryterium dochodowego					powyżej kryterium dochodowego				
	ogółem					ogółem					ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a	osob a
Powiat chełmiński	3,17	3,09	3,01	2,87	2,86	3,13	2,98	3,02	2,84	2,81	3,28	3,39	2,95	3,00	3,08

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej obniżyła się na przestrzeni lat 2010-2014 z 3,17 do 2,86 i przybrała wyższą wartość wśród odbiorców znajdujących się powyżej kryterium dochodowego.

Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem. Wskaźnik według grup w wieku wyliczono jako udział korzystających w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym odpowiednio do ludności ogółem w tym wieku. Wartości dla Miasta Chełmna kształtują się wyżej niż dla poziomu kraju i województwa. Pozytywnym sygnałem jest znaczący spadek zasięgu korzystania z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2010-2014.

Tabela 28. Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku

Jednostka terytorialna	ogółem				
	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
POLSKA	8,7	8,1	8,1	8,3	7,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	11,6	10,9	11,0	11,5	10,5
Powiat chełmiński	17,1	14,2	14,3	15,5	12,8
Chełmno (1)	17,7	13,4	14,0	14,7	10,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2010- 2014 zmniejszeniu uległa również liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych oraz liczba dzieci na które świadczenie jest otrzymywane. Jest to w prostej linii związane ze wskaźnikiem przyrostu naturalnego.

Tabela 29. Korzystający ze świadczeń rodzinnych

Jednostka terytorialna	rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci					dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	-	-	-	-	-	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Powiat chełmiński	2984	2696	2426	2258	2112	5784	5278	4803	4507	4187
Chełmno (1)	985	876	759	648	612	1781	1605	1431	1275	1198

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

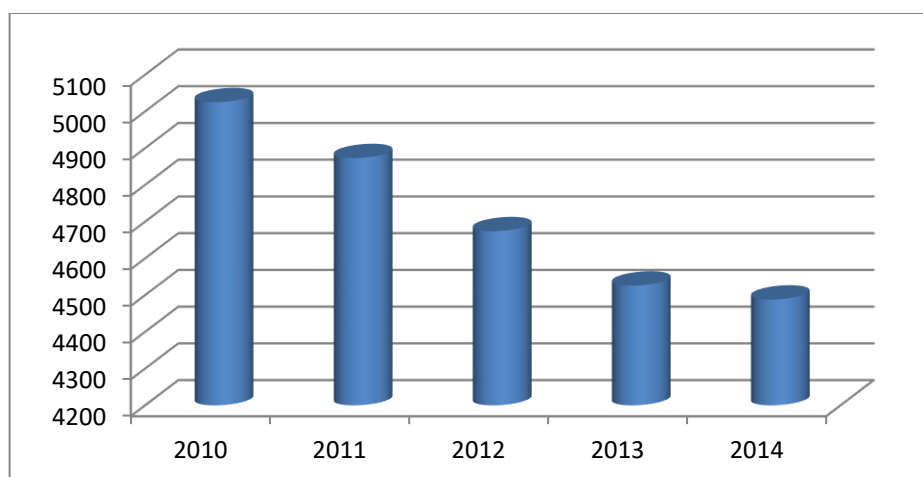
W konsekwencji w analizowanych latach spadła liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych. W roku 2014 stanowiła ona 62% wartości świadczeń wypłacanych w roku 2010.

Tabela 30. Kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	kwota świadczeń rodzinnych				
	2010	2011	2012	2013	2014
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Powiat chełmiński	15234	14748	14446	14647	13927
Chełmno (1)	5025	4873	4674	4526	4488

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 5. Dynamika wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 31. Kwoty wypłaconych zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)					kwota zasiłków pielęgnacyjnych				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Powiat chełmiński	9891	8905	8165	8251	7587	3320	3368	3385	3438	3263
Chełmno (1)	3109	2773	2447	2353	2223	1287	1308	1299	1296	1254

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2010-2014 systematycznie spadała kwota środków wypłacanych tytułem zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych. Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na poziom wykorzystania pomocy społecznej były:

- a) bezrobocie,
- b) ubóstwo,
- c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- d) niepełnosprawność i choroba.

Zidentyfikowane problemy:

- bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność to trzy główne powody przyznawania pomocy społecznej,
- wykorzystanie pomocy społecznej przewyższa statystyczny poziom krajowy i regionalny

Wybór grup docelowych:

- Osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych na terenie miasta;
- Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby pełniące obowiązki opiekunów

Powiązanie z analizą SWOT: C.1, C.2

Powiązanie z celami: 2.1, 2.2

1.5. Niepełnosprawność

Do analizy skali zjawiska niepełnosprawności posłużono się następującą definicją:

Osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375); osobą niepełnosprawną jest jednostka, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która wskazanego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w realizowaniu działań podstawowych dla swojego wieku. Z powyższej definicji wynika podział na osoby niepełnosprawne:

W 2010 roku liczba osób z niepełnosprawnością na terenie Miasta Chełmna wyniosła 2689 i była wyższa od tej z roku 2008 o 278 osób tj. 11,5%.

Największa liczba osób z niepełnosprawnością niepełnosprawnych żyjących w powiecie chełmińskim to osoby w wieku 41-59 lat (883 osoby czyli 32,84% łącznej liczby) oraz 60 lat i więcej (772 osoby tj. 28,71%). Uwagę zwraca także duży odsetek dzieci w wieku 8-15 lat (11,57%).

Z powodu braku szczegółowych danych na poziomie gminy posłużono się danymi dla Powiatu Chełmińskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego.

Dostępnymi i najbardziej aktualnymi danymi są statystyki umieszczone w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku.

Tabela 32. Osoby z niepełnosprawnością wg płci w województwie kujawsko-pomorskich i powiecie chełmińskim

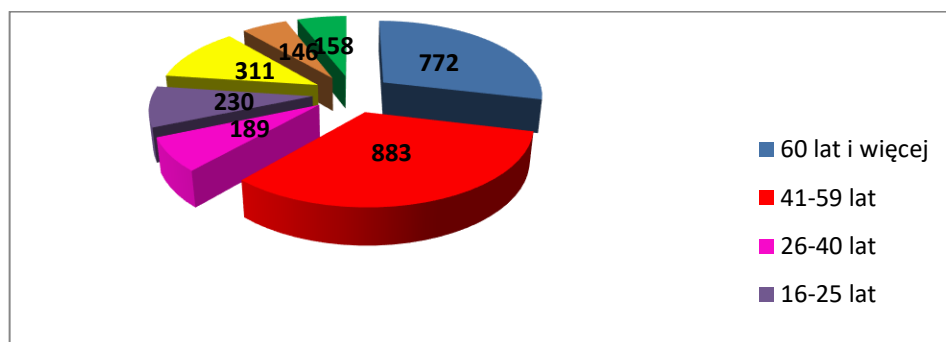
Województwo Powiat	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasto			Tereny wiejskie		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
Kujawsko-pomorskie	264313	125239	139073	174897	80515	94382	89416	44724	44691
Powiat chełmiński	6082	2998	3084	2448	1165	1283	3635	1833	1802

Źródło: Niepełnosprawni: Narodowy Spis Powszechny 2011r.

Z powyższych danych można wywnioskować, iż liczba osób z niepełnosprawnością na terenie Miasta Chełmna w 2011 roku wyniosła 2448 osoby, z czego 1165 to mężczyźni oraz 1283 kobiety. Liczba osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie mieszkańców w 2011 roku dla Miasta Chełmna stanowiła: 11,73%.

Wykres poniżej charakteryzuje osoby niepełnosprawne w określonych grupach wiekowych:

Wykres 1. Osoby z niepełnosprawnością według wieku w Powiecie Chełmińskim w 2010 roku



Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentu „Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim w okresie 2003-2010”, Departament Spraw Społecznych, Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych, Toruń 2012.

Tabela 33. Osoby z niepełnosprawnością zarejestrowane w PUP w Chełmnie w latach 2013-2015

Lokalna Strategia Rozwoju

Obszar	osoby z niepełnosprawnością	% ogółu	osoby z niepełnosprawnością	% ogółu	osoby z niepełnosprawnością	% ogółu
	2013		2014		2015	
Powiat	151	3,3	136	3,7	123	4
Miasto Chełmno	59	3,5	63	4,7	53	4,6

Źródło: PUP Chełmno

Istotnym jest przeanalizowanie sytuacji osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy. Co prawda osoby te stanowią ok. 5 % ogółu mieszkańców Miasta, jednak ich liczba w latach 2013-2015 sukcesywnie wzrastała. Wśród osób z niepełnosprawnością z terenu powiatu chełmińskiego, zarejestrowanych w PUP, osoby zamieszkujące miasto stanowiły w roku 2015- 43%.

W 2014 r. przeprowadzono badanie pilotażowe pt. „Potrzeby osób niepełnosprawnych i ich otoczenia w powiecie chełmińskim”. Wyznaczono główne wnioski w zakresie celów zmierzających do poprawy sytuacji wskazanej grupy docelowej:

- rozwój współpracy międzysektorowej i zlecanie zadań organizacjom pozarządowym,
- nowe rozwiązania systemowe,
- nowe formy wsparcia,
- ustrukturyzowanie istniejącego wsparcia.

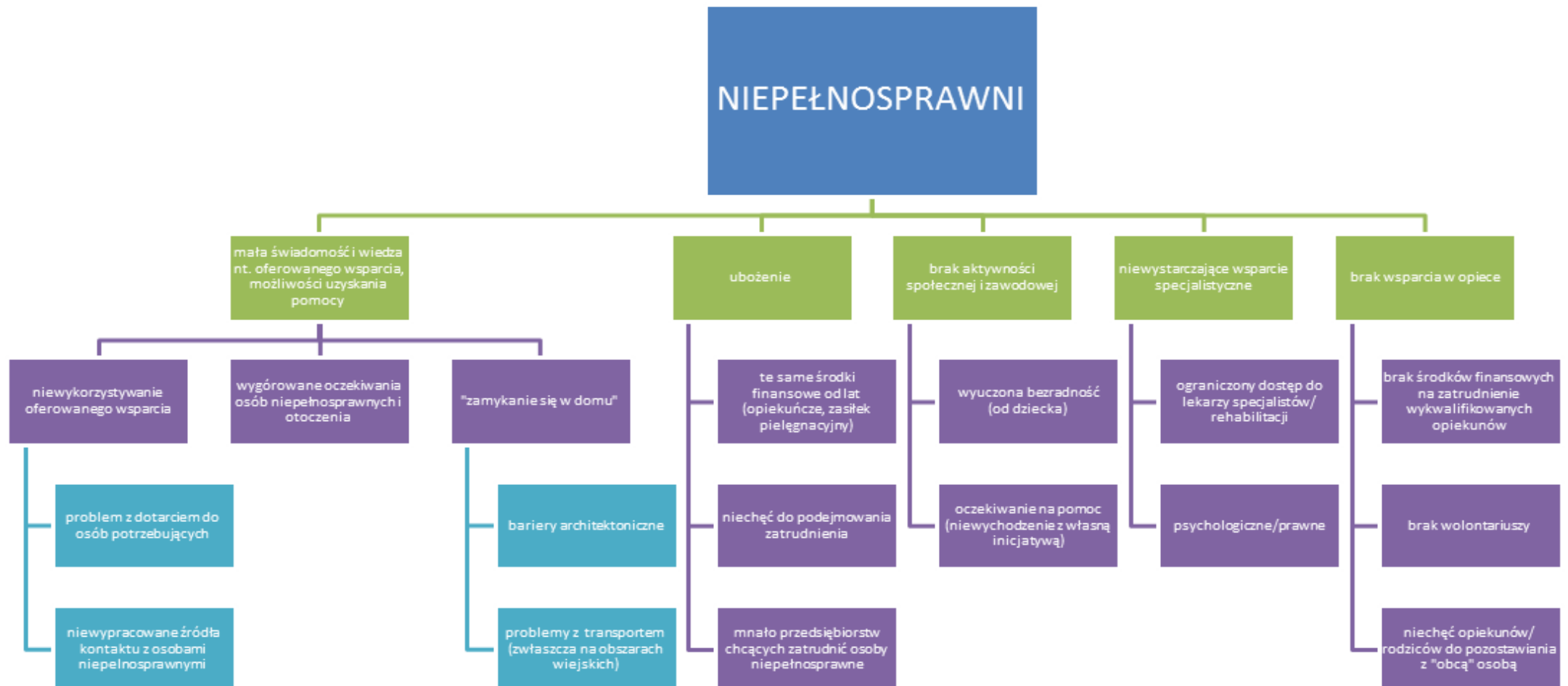
Bezpośrednia zależność pomiędzy niepełnosprawnością a koniecznością korzystania ze wsparcia finansowego jest widoczna na podstawie danych na temat wielkości pomocy społecznej udzielanej przez MOPS w Chełmnie. w latach 2009 - 2015 wsparcie z tytułu niepełnosprawności kształtowało się następująco:

- 2009 r. – 220 rodziny
- 2010 r.- 194 rodziny
- 2011 r.- 199 rodzin
- 2012 r.- 198 rodzin
- 2013 r.- 266 rodzin
- 2014 r.- 305 rodzin
- 2015 r.- 308 rodzin

Liczba wspieranych rodzin na przestrzeni lat 2009-2015 wzrasta sukcesywnie. W 2015 r. osiągnęła wartość o 40% wyższą w stosunku do roku bazowego 2009.

Rysunek 6. Problemy osób z niepełnosprawnością w powiecie chełmińskim

Źródło: „Potrzeby osób niepełnosprawnych i ich otoczenia w powiecie chełmińskim”



Zidentyfikowane problemy:

- defaworyzacja i zagrożenie wykluczeniem osób z niepełnosprawnością
- wysoki wskaźnik osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej
- mimo wdrażania instrumentów aktywizacyjnych utrzymuje się na stałym wysokim poziomie liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Wybór grup docelowych:

- osoby z niepełnosprawnością.

Powiązanie z analizą SWOT: D.1, D.2, D.3

Powiązanie z celami: 1.2

1.6. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna

Na terenie Miasta zarejestrowane są następujące organizacje pozarządowe:

- 1 Lokalna Grupa Działania
- 30 stowarzyszeń
- 21 stowarzyszeń kultury fizycznej
- 8 fundacji.

Na terenie miasta brakuje bazy lokalowej dla organizacji pozarządowych oraz wsparcia instytucjonalnego dla najmłodszych i najsłabszych podmiotów III sektora. W konsekwencji organizacje pozarządowe bez możliwości rozwoju, inwestowania w kompetencje, znajomości procedur pozyskiwania środków zewnętrznych mają ograniczone możliwości działania, w tym na rzecz grup najbardziej potrzebujących, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Budżet obywatelski w mieście Chełmnie na rok 2015 wynosił 100 000 zł. W ramach programu złożono 12 propozycji projektów. Z jednej strony budżet nie zaspakaja potrzeb sektora społecznego, z drugiej liczba inicjatyw społecznych w skali miasta również jest niewielka.

Organizacje pozarządowe realizują wiele drobnych, wartościowych inicjatyw angażując własne środki, stąd skala i oddziaływanie projektów również nie jest wielka. Impulsem rozwojowym dla III sektora byłoby powołanie struktur wspierających instytucjonalnie i doradczo organizacje pozarządowe.

Obecnie na terenie miasta nie działa żaden podmiot ekonomii społecznej. Z uwagi na to istotnym zadaniem Lokalnej Grupy Działania na etapie wdrożenia strategii będzie promocja ekonomii społecznej oraz stymulacja rozwoju tego sektora.

Gotowość mieszkańców do pracy społecznej koreluje z aktywnością obywatelską wyrażoną frekwencją w wyborach parlamentarnych i samorządowych.

Tabela 34. Frekwencja wyborcza w Chełmnie na tle województwa i kraju

Frekwencja	Wybory prezydenckie 2015	Referendum 2015	Wybory samorządowe	
			2010	2014
Kraj	16,47	7,8	47,32	47,21
Województwo	15,36	7,02	39,88	44,75
Chełmno	16,76	6,29	40,07	45,25

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Na podstawie danych o frekwencji wyborczej można określić wskaźnik kapitału społecznego oraz aktywność obywatelską. W wyborach samorządowych w roku 2010 i 2014 frekwencja wyborcza w Chełmnie była niższa niż średnia dla kraju, jednak wyższa niż średnia w województwie. Z drugiej strony zaledwie 40% uprawnionych mieszkańców miasta nie bierze czynnego udziału w wyborach, co oznacza pośrednio brak wiary w możliwość wpływania na zmiany w mieście.

Porównanie frekwencji w referendum ogólnokrajowym i wyborach prezydenckich z wyborami samorządowymi sprowadza do konkluzji, że sprawy lokalne są dużo istotniejsze dla społeczności miasta niż polityka ogólnokrajowa. Oceniając na podstawie poniższych danych jakość kapitału społecznego można stwierdzić, że istnieje duży potencjał społeczności do działań na szczeblu lokalnym, jednakże należy tę aktywność stymulować i animować.

Zidentyfikowane problemy:

- brak wsparcia instytucjonalnego dla sektora społecznego i organizacji pozarządowych
- niewielka liczba działań na dużą skalę lokalnych organizacji pozarządowych
- niskie środki na dotowanie działań organizacji pozarządowych
- niewykorzystany potencjał społeczności lokalnej
- brak inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej

Wybór grup docelowych:

- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy);
- Osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych na terenie miasta;
- Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby pełniące obowiązki opiekunów.

Powiązanie z analizą SWOT: E.1, E.2, E.3, E.4

Powiązanie z celami: 3.1.

1.7. Podsumowanie diagnozy

Po przeprowadzonej analizie obszarów społeczno-gospodarczych zestawiono najistotniejsze dane i informacje:

- liczba ludności zamieszkującej obszar objęty lokalną strategią rozwoju – 20 622 osoby (dane: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013)
- ujemny przyrost naturalny na obszarze miasta;
- ujemne saldo migracji;
- powoli narastające zjawisko starzenia się społeczeństwa, wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- nadal stosunkowo wysoka stopa bezrobocia ok 17,8 % (względem danych krajowych około 9%).
- wysoki wskaźnik (ok.68%) osób z najniższym wykształceniem wśród ogólnej liczby osób pozostających bez pracy;
- osoby długotrwale bezrobotne stanowią 72% ogólnej liczby osób pozostających bez pracy;
- w grupie osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 12 miesięcy, kobiety stanowiły 60%, powyżej 24 miesięcy- 70% ogółu osób bezrobotnych;
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze danej LSR w ludności ogółem – 10,32%
- udział osób bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze danej LSR w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – 1340 w 13512= 9,91%

- podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności, na obszarze LSR – 1386,2
- Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca Miasta przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r. wyniósł 1043,37.
- Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR wynosi wg. stanu na rok 2013: $1674 \text{ osoby} / 13\,173 = 0,127$ i przekracza tożsamy wskaźnik dla województwa wynoszący 0,113.
- Wskaźnik deprivacji materialnej za rok 2013 wynosił na terenie LSR 14,8%, przy wartości dla terenu kraju 11,9%.

1.8. Grupy defaworyzowane

Wsparcie w ramach LSR skierowane będzie **do osób zamieszkujących, pracujących oraz uczących się na terenie Miasta Chełmna**. Działania skierowane będą do następujących grup:

- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy);
- Osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych na terenie miasta;
- Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.

Pierwszym etapem prac nad identyfikacją grup defaworyzowanych było przeprowadzenie diagnozy społeczno-gospodarczej obszaru. Przeanalizowano ogólnodostępne dane statystyczne dla obszaru i zdefiniowano następujące wnioski.

Osoby defaworyzowane stanowią grupę osób, której wiele czynników nie pozwala funkcjonować tak jak pozostałym mieszkańcom – ograniczenie to wynika m.in. z położenia na rynku pracy, z pochodzenia, zamieszkania, wieku, stanu zdrowia oraz wielu innych czynników, które sprawiają, że osoby te są wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem.

Kobiety ze względu na mniejsze uczestnictwo w pracy zawodowej, niższą zatrudnialność, zmniejszoną gotowość do podjęcia pracy, okresową dezaktywizację (źródło: Raport „Działalność organizacji pozarządowych świadczących usługi na rynku pracy skierowane do kobiet” autorstwa Urszuli Sztanderskiej) stanowią grupę osób, która kwalifikuje się do określania mianem: osób z grupy defaworyzowanej. W Chełmnie wśród bezrobotnych stanowią przewagę. Wg danych PUP w Chełmnie na dzień 31.12.15 r. na 1155 bezrobotnych 642 to kobiety (56%) i jest to wskaźnik, który co roku systematycznie wzrasta. Dane statystyczne nie oddają rzeczywistej liczby bezrobotnych kobiet bowiem wielu przypadkach nie rejestrują się one w PUP gdyż ubezpieczone są przy pracującym mężu, a tak naprawdę nie są aktywne zawodowo.

Kobiety na terenie działania LGD stanowią wg danych statystycznych grupę w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Związane z podjęciem macierzyństwa oddalenie od rynku pracy jest jednym z powodów tej sytuacji. Struktura lokalnego rynku pracy od wielu lat kształtuje się w taki sposób, że dominującą grupą wśród osób pozostających bez pracy są kobiety. W roku 2015 stanowiły one ponad 57% ogółu osób bezrobotnych. W tym 25% z nich miało prawo do zasiłku, a 3% z nich nigdy nie pracowało

Osoby młode - osoby do 35 r. ż. - osoba młoda, nieposiadająca pracy, często narażona jest na czynniki zewnętrzne, na demoralizację, szybciej ulega różnym patologiom, nie widząc wymiernych korzyści finansowych nie rejestruje się w urzędach pracy, bez doświadczenia zawodowego ma mniejsze szanse na poszukanie pracy, bez odpowiednio dostosowanego dojazdu czy posiadania własnego środka transportu ma ograniczone możliwości

dojazdu do pracy. Również sytuacja osób młodych pracujących jest zła. Osoby takie bowiem posiadają mniejsze doświadczenie zawodowe, umiejętności i kwalifikacje przez co w sytuacjach kryzysowych są znacznie bardziej podatne na zwolnienie z pracy.

Młodzi ludzie, często mają trudności w podjęciu pracy nie tylko z powodu nieodpowiednich kwalifikacji, ale również brakuje im umiejętności poszukiwania pracy, komunikowania się, generalnie poruszania się w świecie instytucji społecznych. Brakuje im motywacji, ale również właściwości psychologicznych pozwalających na radzenie sobie na rynku pracy i poruszania się po nim. Nakładanie się wielopokoleniowych stereotypów, łączenie się kilku negatywnych zjawisk powoduje niechęć do podejmowania jakichkolwiek zmian.

Wg danych PUP w Chełmnie osoby młode w wieku do 34 lat stanowią średnio w latach 2013 – 2015 aż 42 % ogółu bezrobotnych. Osoby młode w Chełmnie nie mają wystarczającego wsparcia w zakresie wyboru odpowiedniego kierunku kształcenia. Mają także ograniczone możliwości korzystania z instytucji kultury (kina, teatru, opery, filharmonii itp.).

Osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym

Powiat Chełmiński, w granicach którego znajduje się Chełmno zamieszkują osoby słabo wykształcone. Wg danych GUS z 2011r., osób z wykształceniem wyższym jest w powiecie 4077 osób z tj. ok. 7,7 % ogółu mieszkańców. Jest to wskaźnik niższy od średniej dla woj. kuj.-pom. – 12,2 % i kraju – 14,8 %. Osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej jest 25,2 % ogółu mieszkańców, w województwie kuj.-pom. 22,8 %, w kraju – 21,4 %. Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z obszaru Chełmna aż 40 % stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Wskaźnik ten jest wyższy od 2013r. o 3%.

Osoby bez wykształcenia mają trudniejszą sytuację na rynku pracy (w Chełmnie udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych jest bardzo niski). Trudniej im także funkcjonować w społeczeństwie. Brakuje im podstawowych kompetencji i umiejętności (np. jak gospodarować budżetem domowym, jakie mam prawa itd.). Często przekłada się to na funkcjonowanie rodziny. Osoby bez wykształcenia zagrożone są także wykluczeniem cyfrowym.

Osoby z niepełnosprawnością – podstawowym problemem osób niepełnosprawnych wydają się być bariery edukacyjne oraz niski poziom wykształcenia. Osoby z niepełnosprawnością nadal mają ograniczony dostęp do edukacji, w tym szczególnie do edukacji na poziomie wyższym. Często niewiedza i złe decyzje, powodują wiele negatywnych następstw – orzeczenie o nauczaniu indywidualnym odsuwa takie osoby od rówieśników, powoduje luki w wiedzy, nie uczy współuczestnictwa. Nauka ta nie powinna ograniczać się tylko do nabywania wiedzy podstawowej ale również do nabywania wiedzy praktycznej, interpersonalnej – komunikacji społecznej, umiejętności informatycznych, znajomości języków obcych. Statystyki pokazują, że ponad 80% osób niepełnosprawnych w Polsce funkcjonuje poza rynkiem pracy, podczas gdy w krajach UE wskaźnik w tej grupie wynosi średnio 40- 50%. Osoby te borykają się z trudnościami na rynku pracy, z współuczestnictwem ze względu na ograniczenia architektoniczne. Wśród pracodawców przepisy stawiają wiele obostrzeń i wymagań, których często spełnienie jest nie możliwe tym samym nie mogą oni zatrudniać osób z niepełnosprawnością. Na obszarze działania funkcjonują ośrodki takie jak np. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Domy Pomocy Społecznej. Na terenie powiatu działa również Zakład Aktywności Zawodowej, z którego korzystają mieszkańcy Chełmna. Zadania tych ośrodków są jednak ograniczone, tak samo jak i dostępna ilość miejsc. Głównym ograniczeniem jest brak zaplecza finansowego oraz lokalowego. (Źródło: Raport Justyny Kality dotyczący „Sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy oraz roli organizacji pozarządowych świadczących usługi dla tej grupy beneficjentów”).

Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnością z Chełmna w ogólnej liczbie na koniec 2015r. wynosi 4,6%. Jest to wskaźnik, który z roku na rok wzrasta.

Na kolejnym etapie prac nad zdefiniowaniem grup defaworyzowanych przeprowadzono badanie ankietowe (ankieta bezpośrednia i ankieta on-line).

Tabela 35. Grupy defaworyzowane - wyniki badania ankietowego

Długotrwale bezrobotni	110
Osoby z niepełnosprawnością	97
Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych	31
Kobiety	24
Osoby w wieku 50+	67
Osoby niezamożne	67
Przedsiębiorcy	31
Dzieci	12
Młodzież	63
Matki z dziećmi	10
Organizacje społeczne, pozarządowe	45
Samorządy	0
żadna z grup nie powinna być preferowana, projekty mają	
służyć wszystkim mieszkańcom	54
Inne	28
	639

Źródło: opracowanie własne

W trakcie pracy warsztatowej uczestnicy zidentyfikowali następujące grupy zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym:

Tabela 36. Zidentyfikowane grupy zagrożone wykluczeniem społecznym

Seniorzy	Seniorzy 60+ (kobiety) i 65+ (mężczyźni)
	Seniorzy tzw. „IV wiek”
Osoby z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnościami - stopień znaczny i umiarkowany z zaburzeniami psychicznymi
	Osoby autystyczne
	Osoby ze sprzężonymi niepełnosprawnościami
	Osoby niepełnosprawne ruchowo
	Osoby z zaburzeniami zmysłów
	Osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności
Grupy społeczne wymagające interwencji specjalistycznej	Uzależnieni i ich rodziny
	Niepełnosprawni i ich opiekunowie
	Przemoc i praca z rodziną
	Zaburzenia psychiczne
	Problemy wychowawcze
	Rodziny zastępcze

Lokalna Strategia Rozwoju

Osoby zależne	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji ze względu na wiek i chorobę
Wykluczeni zawodowo	Osoby pozostające bez pracy i nie zarejestrowane w PUP
	Długotrwale bezrobotni
	Niepełnosprawni poszukujący pracy
	Absolwenci i młodzież ucząca się do 25 r.ż.
	Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i podstawowym
	Osoby 55+, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet
Dzieci i młodzież	Osoby bierne zawodowo
	Dzieci 0-6 r.ż.
	Dzieci w wieku szkolnym 6-12 r.ż.
	Młodzież 13+, w przypadku młodzieży uczącej się do 25 r.ż.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiału warsztatowego

W kolejnym etapie wybór dyskutowany był przez Grupę Roboczą.

15.02.2016 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne w dniu., w którym udział wzięli przedstawiciele instytucji rynku pracy, pomocy społecznej, samorządu, młodzieży, organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele sektora przedsiębiorców.

Na podstawie ogólnodostępnych danych statystycznych, po konsultacjach społecznych i dyskusji Grupy Roboczej wskazano następujące grupy defaworyzowane na obszarze działania LGD:

- osoby do 35 r.ż.;
- osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym
- kobiety
- osoby z niepełnosprawnością.

ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z głównych narzędzi diagnostycznych, dzięki któremu **dokonano rozpoznania mocnych i słabych stron obszaru działania LGD, a także zidentyfikowano istniejące i potencjalne szanse oraz zagrożenia płynące z otoczenia zewnętrznego.**

Po opublikowaniu pierwszej wersji analizy SWOT na stronie internetowej Stowarzyszenia Ludzie-Ludziom uwagi do niej za pomocą formularza konsultacji społecznych. Uwagi można było dostarczać do biura LGD osobiście bądź przysyłać drogą elektroniczną (e-mail). Zebrane uwagi przeanalizowano i przyjęto bądź odrzucono, podając uzasadnienie.

Tabela 37. Analiza SWOT

Lokalna Strategia Rozwoju

ANALIZA SWOT			
MOCNE STRONY	Nawiązanie do diagnozy	SŁABE STRONY	Nawiązanie do diagnozy
<p>A. Certyfikaty, miejsce rankingach atrakcyjności turystycznej,</p> <p>B. Intensywna promocja marki „Miasto Zakochanych”</p> <p>C. Duża liczba zabytków, w tym o znaczeniu ponadregionalnym;</p> <p>D. Obecność miasta na Liście Pomników Historii Prezydenta RP;</p> <p>E. Lokalizacja na Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego;</p> <p>F. otoczenie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego</p> <p>G. Dobra dostępność do dróg krajowych i autostrady A1</p> <p>H. Rozwinięta baza infrastrukturalna pomocy społecznej</p> <p>I. Duży potencjał w zakresie kapitału społecznego; np. do ekonomii społecznej,</p>	<p>1.1 Lokalizacja miasta</p> <p>1.4. Pomoc społeczna</p> <p>1.6. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna</p>	<p>A. Demografia A.1. Niekorzystna struktura demograficzna A.2. wysoki udział osób w wieku nieprodukcyjnym w grupie osób w wieku produkcyjny A.3. wyludniające się miasto</p> <p>B. Rynek pracy B.1. Wysokie bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym B.2. Wysokie bezrobocie wśród osób młodych do 35 r.ż. B.3. Wysokie bezrobocie wśród kobiet</p> <p>C. Pomoc społeczna C. 1. Wypłata dużej liczby świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia, ubóstwa i niepełnosprawności C.2. Wykorzystanie pomocy społecznej na poziomie wyższym niż w kraju i województwie</p> <p>D. Niepełnosprawność D.1. Defaworyzacja i zagrożenie wykluczeniem osób z niepełnosprawnością D.2. Wysoki wskaźnik osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej D.3. duża liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne i korzystających z pomocy społecznej</p> <p>E. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna E.1. Brak wsparcia instytucjonalnego i finansowego dla sektora społecznego i organizacji pozarządowych E.2. Niewielka liczba działań na dużą skalę lokalnych organizacji pozarządowych E.3. Niskie środki na dotowanie działań organizacji pozarządowych E.4. Niewykorzystany potencjał społeczności lokalnej</p> <p>F. Inne F.1. Niski poziom rozwoju społeczeństwa informacyjnego – w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii; F.2. Niska dynamika i poziom innowacyjności w zakresie integracji działań edukacyjnych z potrzebami rynku pracy i lokalnej gospodarki F.4. Brak ośrodka inkubacji przedsiębiorczości społecznej; F.5. Brak podmiotów i inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej F.6. Brak inkubatora dla organizacji pozarządowych</p>	<p>1.2. Sytuacja demograficzna</p> <p>1.4. Pomoc społeczna</p> <p>1.5. Niepełnosprawność</p> <p>1.6. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna</p>

Lokalna Strategia Rozwoju

		<p>F.7. Brak ośrodka dziennego dla seniorów</p> <p>F.8. Niewykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru do rozwoju społeczno-gospodarczego</p> <p>F.9. Niski poziom dostępności usług specjalistycznych przy jednoczesnym wzroście orzeczeń lekarskich ws. niepełnosprawności</p> <p>F.10. Niewystarczająca liczba animatorów społecznych</p> <p>F.11. Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych</p>	
SZANSE	Nawiązanie do diagnozy i innych źródeł	ZAGROŻENIA	Nawiązanie do diagnozy i innych źródeł
<p>A. Rozwój turystyki i promocja obszaru (UNESCO, CITASLOW)</p> <p>B. Potencjał do budowania srebrnej ekonomii i gospodarki senioralnej</p> <p>C. Utworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej;</p> <p>D. Dostępność środków UE</p>	<p>1.1. Lokalizacja miasta</p> <p>1.2. Sytuacja demograficzna</p> <p>Informacje z konsultacji społecznych</p> <p>Informacja powszechna</p>	<p>E. Lokalizacja strefy ochrony konserwatorskiej i Parku Krajobrazowego;</p> <p>F. Silna konkurencja większych ośrodków miejskich w regionie (ujemne saldo migracji);</p> <p>G. Pogłębienie kryzysu gospodarczego w UE;</p> <p>H. Ograniczone możliwości finansowe i organizacyjne sektora pozarządowego</p> <p>I. Ograniczone możliwości finansowe Gminy na realizację wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych.</p> <p>K. Migracje i starzejące się społeczeństwo</p>	<p>1.1. Lokalizacja miasta</p> <p>Informacja powszechna</p> <p>Informacje z konsultacji społecznych,</p> <p>1.2. Sytuacja Demograficzna</p>

ROZDZIAŁ V. CELE I WSKAŹNIKI

5.1. Analiza problemów

W trakcie pracy warsztatowej, elementem poprzedzającym wytyczenie celów było wskazanie problemów i potrzeb obszaru objętego działaniem LGD. Zgodnie z metodologią tworzenia strategii cele i przedsięwzięcia są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i stanowią próbę ich rozwiązania. Materiał wypracowano na spotkaniu warsztatowym ogólnodostępnym, z zastosowaniem metod heurystycznych oraz pracy grupowej. Uwzględniono uwagi z konsultacji społecznych. Poniżej zaprezentowano materiał wypracowany przez uczestników spotkań.

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE I POMOC SPOŁECZNA

- niekorzystne trendy demograficzne na terenie miasta, starzejące się społeczeństwo;
- wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- duży odsetek osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej;
- niski poziom dochodów gospodarstw domowych;
- niechęć do poszukiwania i podejmowania pracy (zjawisko tzw. „bezrobocia dziedzicznego” oraz „syndrom wyuczonej bezradności”);
- niewielka liczba ofert pracy na rynku, w tym dla osób z niepełnosprawnością;
- utrwalone niekorzystne wzorce rodzinne wśród młodego pokolenia;
- wysoka stopa bezrobocia- ok 17%, przy 12% w województwie kujawsko-pomorskim i 10% w kraju;
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 m-cy) w ogólnej liczbie bezrobotnych- na poziomie 40%;
- wysoki odsetek osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- niewystarczająca liczba lokali socjalnych;
- problem bezdomności;
- niski poziom aktywności obywatelskiej i społecznej;
- brak animatorów społecznych;
- niskie zainteresowanie wolontariatem;
- wykluczenie cyfrowe;
- wykluczenie kulturowe i społeczne;
- duża skala występowania problemów opiekuńczo- wychowawczych;
- problem euro- sierot i sieroctwo społeczne;
- niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dla młodzieży;
- niedostosowanie infrastruktury społecznej do zmieniających się trendów demograficznych;
- brak działań na rzecz tzw. włączenia społecznego poprzez opracowanie i wdrożenie programów rehabilitacji i aktywizacji seniorów;
- brak działań na rzecz tzw. włączenia społecznego poprzez opracowanie i wdrożenie programów aktywizacji osób z niepełnosprawnością;
- brak działań na rzecz tzw. włączenia społecznego poprzez opracowanie i wdrożenie programów aktywizacji pozostałych grup społecznych zagrożonych wykluczeniem;
- niewystarczająca liczba mieszkań chronionych dla wychowanków placówek oraz osób z niepełnosprawnością;
- ograniczony dostęp do programów aktywizacji społecznej skierowanych do dzieci i młodzieży;
- ograniczona dostępność poradnictwa psychologicznego i prawnego dla obywateli;
- deficyt podmiotów ekonomii społecznej;
- deficyt specjalistycznej opieki środowiskowej;
- konieczność likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej;
- brak dostępności lokali dla organizacji pozarządowych (inkubator/kuźnia III sektora);

- deficyt ogólnodostępnych miejsc spotkań dla różnych grup społecznych (integracja społeczna);
- brak klubów młodej matki;
- brak placówek opieki dziennej nad seniorami;
- niewystarczająca liczba placówek opieki dla dzieci do lat 3;
- brak mieszkań treningowych, chronionych i wspierających;
- brak hospicjów domowych;
- deficyt wykwalifikowanych opiekunów dla osób starszych i zależnych;
- deficyt klubów samopomocowych;
- niska dostępność specjalistów/ terapeutów.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I LOKALNY RYNEK PRACY

- wysoka stopa bezrobocia, wyższa niż w regionie i kraju (powiat-17%, region-12%, kraj-10%);
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 m-cy) w ogólnej liczbie bezrobotnych- na poziomie 40%;
- niewystarczająca liczba programów reintegracji-powrotu na rynek pracy dla osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- duży odsetek osób pracujących w szarej strefie;
- spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- niska aktywność w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy, w tym także przez osoby z niepełnosprawnością;
- jednorodny rynek pracy- dominujący sektor meblarski;
- duża liczba pracodawców sektora finansów publicznych;
- niska dostępność komunikacji publicznej i słabe skomunikowanie z dużymi ośrodkami miejskimi, co wpływa na mobilność zasobów pracy;
- niski poziom wykształcenia mieszkańców;
- niewielka ilość ofert pracy na lokalnym rynku;
- niski poziom wynagrodzeń;
- odpływ wykształconych zasobów pracy w wieku produkcyjnym do dużych ośrodków miejskich;
- niskie kwalifikacje oraz niewystarczająca liczba wykwalifikowanych zasobów pracy dla sektora turystycznego, niezbędnych dla wykorzystania lokalnego potencjału- w branżach: hotelarstwo, gastronomia, organizacja turystyki, pilotaż, przewodnictwo, organizacja czasu wolnego;
- sezonowość biznesu związanego z turystyką;
- brak oferty dla turystów zimowych;
- niedostosowanie profili kształcenia w placówkach edukacyjnych do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- brak współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami nie tylko na etapie odbycia staży i praktyk, ale w całym procesie kształcenia;
- niedostosowanie kwalifikacji zasobów pracy do podejmowania aktywności zawodowo – gospodarczej zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy;
- ograniczona liczba oferty systemu dedykowanych szkoleń dla bezrobotnych z przeznaczeniem pod określone miejsca pracy;
- niewystarczające wsparcie dotacyjne i pożyczkowe dla osób zakładających działalność gospodarczą;
- brak oferty wsparcia doradztwa finansowego i prawnego dla przedsiębiorców działających na terenie miasta;
- deficyt programów wsparcia dla sektora produkcji i usług jako sektorów stymulujących rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy;
- niewystarczająca liczba programów mających na celu podnoszenie kwalifikacji zasobów pracy;
- niewykorzystany potencjał do rozwoju usług turystycznych;
- deficyt podmiotów ekonomii społecznej;
- brak mechanizmów wspierających poprawę synergii w obszarze współpracy pracodawca- bezrobotny;
- niewystarczająca liczba terenów przeznaczonych pod inwestycje gospodarcze przyciągające nowych inwestorów;
- niewielka dostępność lokali usługowych i produkcyjnych;
- ograniczona oferta kształcenia ustawicznego;

- niewystarczająca liczba programów wspierających ograniczenie bezrobocia;
- brak innowacyjnego i efektywnego modelu współpracy służb zatrudnienia i służb pomocy społecznej na rzecz poprawy efektywności systemu i redukcji stopy bezrobocia;
- brak współpracy instytucjonalnej pomiędzy biznesem a sektorem społecznym poprzez tworzenie klastrów oraz inkubatorów oraz kooperatyw;
- wykluczenie cyfrowe.

5.2. Cele i wskaźniki

5.2.1. Logika interwencji

Założenia Osi priorytetowej 11 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 koncentrują się na następujących aspektach kluczowych:

- Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym,
- Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej
- Działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym: działania animacyjne, budowa i rozwój lokalnych partnerstw publiczno-społecznych na rzecz tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i inne wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej

Celem szczegółowym osi jest **wzrost aktywizacji społeczno- zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.**

Na etapie planowania strategicznego podjęto następujące kroki zmierzające do poprawnego zidentyfikowania celów:

Krok 1- analiza problemów i potrzeb obszaru objętego działaniem LGD;

Krok 2- analiza zebranego w trybie konsultacji materiału, konfrontacja z diagnozą obszaru oraz analizą SWOT;

Krok 3- uzupełnienie diagnozy obszaru i analizy SWOT po konsultacjach ze społecznością lokalną;

Krok 4- sformułowanie celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć – oraz wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

Szczegółowa diagnoza obszaru LGD Chełmno poparta konsultacjami z lokalną społecznością wskazała główne obszary problemowe jak również wyraźny potencjał rozwojowy obszaru. Wszystkie najważniejsze wnioski z diagnozy posłużyły do określenia zapisów analizy SWOT. Następnie w oparciu o wyniki diagnozy i analizy SWOT, przy współudziale społeczności lokalnej (spotkania konsultacyjne) wybrano trzy cele ogólne, określając w ich ramach cele szczegółowe i przedsięwzięcia służące ich realizacji. Konsultacje kształtu celów zostały również przeprowadzone na obradach Grupy Roboczej przy wsparciu przedstawicieli PSZ, OPS i organizacji pozarządowych. Przy formułowaniu celów uwzględniono również konieczność ich powiązania z celami Programu, w ramach którego finansowana będzie Lokalna Strategia Rozwoju, czyli: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 - Działanie 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. Biorąc pod uwagę powyższe sformułowano następujące cele ogólne LSR i przypisano im cele szczegółowe:

W celu zapewnienia spójności logiki interwencji dokonano zestawienia zidentyfikowanych problemów i potrzeb z danymi pozyskanymi podczas przygotowania diagnozy społeczno-gospodarczej obszaru. Następnie zestawiono zdefiniowane cele ogólne i szczegółowe oraz przyporządkowane im wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. Dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 38. Prezentacja celów i przedsięwzięć w powiązaniu z wynikami diagnozy obszaru LSR, analizy SWOT oraz wskaźnikami

Lokalna Strategia Rozwoju

Zidentyfikowane problemy/ potrzeby/ wyzwania (SWOT)	Odniesienie do diagnozy	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
A. Demografia B. Rynek pracy C. Pomoc społeczna D. Niepełnosprawność F. Inne F.2. Niska dynamika i poziom innowacyjności w zakresie integracji działań edukacyjnych z potrzebami rynku pracy i lokalnej gospodarki F.7. Brak ośrodka dziennego dla seniorów F.8. Niewykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru do rozwoju społeczno-gospodarczego F.9. Niski poziom dostępności usług specjalistycznych przy jednoczesnym wzroście orzeczeń lekarskich ws. niepełnosprawności F.11. Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	Rozdział 1.3. Rozdział 1.4 Rozdział 1.5. .	Cel ogólny 1: Zwiększenie liczby działań w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia na obszarze LGD do roku 2023	1.1. Wsparcie działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej	1.1.1 Zaktywizowane społecznie – zawodowo społeczeństwo LGD Chelmno	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 100 osób	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 31 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 17 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 56 osoby	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej na obszarze LGD- spadek o 5%

Lokalna Strategia Rozwoju

E. Działalność sektora społecznego i aktywność społeczna F. Inne F.6. Brak inkubatora dla organizacji pozarządowych F.10. Niewystarczająca liczba animatorów społecznych	Rozdział 1.6	Cel ogólny 2: Wsparcie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej oraz poprawa jakości kapitału społecznego do roku 2023	2.1. Zwiększenie liczby działań z zakresu animacji życia lokalnego społeczeństwa z obszaru LGD	2.1.1 Dobrze zorganizowana animacja społeczeństwa Chelmna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 300 osób	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 168 osób	Wzrost liczby zarejestrowanych organizacji i stowarzyszeń na terenie Miasta Chelmna o 5%
			2.2 Nabywanie umiejętności i aktywizacja mieszkańców oraz promocja obszaru LGD do roku 2023	2.2.1 LGD Chelmno aktywizuje, animuje, promuje mieszkańców	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD: 13 Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD: 123 Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa: 40	Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację inicjatyw w ramach LSR świadczonego przez LGD - 15	
					Liczba inicjatyw z zakresu promocji LGD- 6	Liczba inicjatyw sfinansowanych z zakresu promocji LGD Chelmno: 6	
					Liczba inicjatyw z zakresu aktywizacji, animacji, integracji- 10	Liczba osób, które wzięła udział w inicjatywach z zakresu aktywizacji, animacji, integracji- 200	
F. Inne F.4.Brak ośrodka inkubacji przedsiębiorczości społecznej; F.5. Brak podmiotów i inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej	Rozdział 1.6.	Cel ogólny 3: Wsparcie rozwoju gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej na obszarze LGD Chelmno do roku 2023	3.1. Wsparcie inicjatyw w zakresie rozwoju ekonomii społecznej	3.1.1 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 20 osób	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły wiedzę w zakresie rozwoju przedsiębiorczości społecznej po opuszczeniu programu – 16 osób Liczba utworzonych partnerstw publicznospołecznych – 1	Liczba inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej na terenie miasta- 1

Lokalna Strategia Rozwoju

1	CEL OGÓLNY 1	Zwiększenie liczby działań w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia na obszarze LGD do roku 2023				
1.1	CEL SZCZEGÓŁOWY	Wsparcie działań na rzecz aktywizacji społeczno- zawodowej				
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014 Rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej na obszarze LGD			osoba	2109	2003	Dane GUS
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	Stan początkowy 2016 Rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu			Osoba	0	31	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu			Osoba	0	17	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna			Osoba	0	56	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy,	Wskaźniki produktu			
			Nazwa	j.m	wartość	
					Początkowa 2016 rok	końcowa 2023 rok
						Źródło danych/sposób pomiaru

Lokalna Strategia Rozwoju

1.1.1	Zaktywizowane społecznie – zawodowo społeczeństwo LGD Chełmno	Mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Osoba	0	100	dane własne/ankieta monitorująca LGD
-------	---	----------------------------------	---------	---	-------	---	-----	--------------------------------------

2	CEL OGÓLNY 2	Wsparcie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej oraz poprawa jakości kapitału społecznego do roku 2023				
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Zwiększenie liczby działań z zakresu animacji życia lokalnego społeczeństwa z obszaru LGD				
2.2		Nabywanie umiejętności i aktywizacja mieszkańców oraz promocja obszaru LGD do roku 2023				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2016 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba zarejestrowanych organizacji i stowarzyszeń na podstawie danych Powiatu Chełmińskiego			Szt.	60	63	Dane Powiatu Chełmińskiego
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2016 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna			osoba	0	168	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację inicjatyw w ramach LSR świadczonego przez LGD			osoba	0	15	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Liczba inicjatyw sfinansowanych z zakresu promocji LGD Chełmno:			szt.	0	6	dane własne/ankieta monitorująca LGD
Liczba osób, która wzięła udział w inicjatywach z zakresu aktywizacji, animacji, integracji			osoba	0	200	dane własne LGD

Lokalna Strategia Rozwoju

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	j.m.	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2016 r.	końcowa 2023 r.	
2.1.1	Dobrze zorganizowana animacja społeczeństwa Chełmna	Mieszkańcy obszarów objętych LSR	Projekty grantowe	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Osoba	0	300	Dane własne LGD
2.2.1	LGD Chełmno aktywizuje, animuje, promuje mieszkańców	Mieszkańcy obszarów objętych LSR Pracownicy Biura oraz członkowie organów LGD	Projekty grantowe	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osobodzień	0	13	Dane własne LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osobodzień	0	123	Dane własne LGD
				Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt	0	40	Dane własne LGD
				Liczba inicjatyw z zakresu promocji LGD Chełmno	Szt.	0	6	Dane własne LGD
				Liczba inicjatyw z zakresu aktywizacji, animacji, integracji	Szt.	0	10	Dane własne LGD

Lokalna Strategia Rozwoju

3	CEL OGÓLNY 3	Wsparcie rozwoju gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej na obszarze LGD Chełmno do roku 2023						
3.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wsparcie inicjatyw w zakresie ekonomii społecznej						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2016 r.	plan 2023 r.	Źródło danych/sposób pomiaru		
Liczba inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej na obszarze LGD			Szt.	0	1	Dane GUS		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna,	Wskaźniki produktu				
				nazwa	j.m	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2016 r.	końcowa 2023 r.	
3.1.1	Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	Mieszkańcy obszarów objętych LSR	Projekty grantowe	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	0	20	dane własne/ankieta monitorująca LGD

ROZDZIAŁ VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

6.1. Cel tworzenia procedur

W celu sporządzenia niniejszego opisu posłużono się definicją „Operacji” zgodną z Podręcznikiem dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowywania LSR na lata 2014-2020: operacja - projekt, umowa, przedsięwzięcie lub grupa projektów wybranych przez instytucje zarządzające lub na ich odpowiedzialność, przyczyniające się do realizacji celów priorytetu lub priorytetów, do których się odnoszą (art. 2 pkt. 9 rozporządzenia 1303/2013).

Sposób wyboru i oceny operacji (projektów grantowych) powstał w wyniku przeprowadzenia diagnozy obszaru i sporządzenia analizy SWOT, identyfikacji celów i wskaźników w ramach LSR oraz konsultacji społecznych. Procedura określa zasady wyboru operacji ocenianych w odpowiedzi na nabory projektów ogłaszane przez LGD. Zastosowanie zasad niedyskryminujących kryteriów wskazanych w procedurze pozwoli na osiągnięcie zakładanych celów i wskaźników LSR. Kryteria wyboru operacji (projektów grantowych) zostały poddane konsultacjom społecznym (konsultacje podczas spotkań z mieszkańcami, konsultacje za pomocą strony internetowej, konsultacje w biurze LGD). LGD opracowała:

- Procedurę naboru, oceny i wyboru grantów w ramach projektów grantowych (w oparciu o Ustawę o rozwoju lokalnym)
- Kryteria oceny wyboru operacji (projektów grantowych) współfinansowanych z EFS.
- Procedurę naboru, oceny i wyboru operacji (w oparciu o Ustawę o rozwoju lokalnym)
- Kryteria oceny wyboru operacji (tryb konkursowy) współfinansowanych z EFS.

6.2. Formy wsparcia operacji w ramach LSR

Zakłada się realizację budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Chełmno w **70 %** w formie projektów grantowych, czyli operacji, której Beneficjent będący LGD udziela innym, wybranym przez siebie podmiotom (grantobiorcom), grantów, czyli środków finansowych na realizację zadań służących osiągnięciu celów tej operacji. **30%** środków wydatkowane zostanie w ramach trybu konkursowego.

Na moment opracowania niniejszego dokumentu nie przewiduje się realizacji przez LGD operacji własnych, jednakże nie wyklucza się takiej możliwości w przyszłości, czego przesłanką mogą być wyniki prowadzonej ewaluacji LSR (opis: rozdział XI LSR). W takiej sytuacji LSR podlegać będzie aktualizacji zgodnie z procedurą aktualizacji stanowiącą załącznik nr 1 do LSR.

6.3. Zakres procedur

Procedury ogłaszania naboru i wyboru grantów w ramach projektów grantowych oraz projektów w trybie konkursowym obejmują w szczególności:

1. Opis sposobu ich udostępnienia do wiadomości publicznej (strona internetowa LGD, tablice informacyjne w siedzibie LGD),
2. Sposób zapewnienia parytetu w poszczególnych głosowaniach organu decyzyjnego (Rady LGD) gwarantującego, że co najmniej 50% głosów podczas dokonywania wyboru wniosków do dofinansowania, pochodzić będzie od członków, którzy nie są przedstawicielami sektora publicznego oraz że wśród reprezentantów poszczególnych sektorów znajdują się kobiety oraz osoby młode (do 35 roku życia),
3. Podział zadań i zakresy odpowiedzialności poszczególnych organów w procesie oceny z uwzględnieniem przepisów prawa,
4. Opis stosowania zdefiniowanych, zrozumiałych i mierzalnych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach naboru.
5. Opis zasad naborów wniosków przy uwzględnieniu minimalnych wymogów określonych przepisami prawa (m.in. czas trwania naboru, tryb ogłaszania, termin rozpoczęcia, miejsce składania wniosków, itd.),

6. Opis sposobu oceny zgodności operacji z LSR, zgodnie z kryteriami wyboru operacji, a także postępowania w przypadku, gdy kilka operacji otrzymało jednakową liczbę punktów, a limit dostępnych środków nie pozwala na dofinansowanie wszystkich operacji.

7. Sposób ustalenia zasad w zakresie określenia kwoty wsparcia dla danej operacji,

8. Ustalenia zasad w zakresie określenia kworum i systemu głosowania,

9. Określenie sposobu informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu (w tym warunki i sposób wniesienia protestu, termin jego wniesienia zgodnie z art. 22 ustawy o RLKS) tak, aby protest mógł być skuteczny.

10. Pisemne deklaracje i oświadczenia zachowania bezstronności, w celu dokonania wyłączenia przypadków, w których członek Rady jest wnioskodawcą, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, lub jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę i stworzenie na ich podstawie Rejestru Interesów,

11. Publikowania protokołów z posiedzeń Rady LGD zawierających informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem których wniosków wyłączenie dotyczy.

Do opracowanych procedur stworzono wzory odpowiednich dokumentów w formie załączników (np. wzór deklaracji bezstronności, wzór Rejestru Interesów, wzór karty weryfikacji kryteriów dostępu, wzór listy obecności, itd.).

Stworzone kryteria są: obiektywne, niedyskryminujące, przejrzyste, powiązane z diagnozą obszaru, bezpośrednio przyczyniające się do wyboru operacji, dzięki którym osiągnięte będą określone w LSR wskaźniki produktu i rezultatu, mierzalne a w przypadku kryteriów jakościowych, żeby zawierały szczegółowy opis podejścia do ich oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia. Kryteria posiadają dodatkowe opisy oraz sposób przyznawania wag, który nie będzie budzić wątpliwości.

6.4. Procedury zmiany kryteriów wyboru projektów

1. Konieczność zmian kryteriów może wynikać w szczególności z następujących przyczyn:

- a) zmiany warunków społeczno-gospodarczych obszaru objętego LSR, a tym samym analizy SWOT do której kryteria są adekwatne,
- b) trudnościami w procesie wyboru projektów grantowych i zgłoszonymi przez członków Rady lub Zarząd LGD (na podstawie obserwowanych trudności w procesie wyboru operacji).

Zmiany kryteriów dokonuje się:

- a) na wniosek Rady LGD,
- b) na wniosek członków Stowarzyszenia,
- c) na wniosek Zarządu LGD
- d) na podstawie wezwań Samorządu Województwa.

Zmian dokonuje się na pisemny wniosek złożony w Biurze LGD, zawierający uzasadnienie oraz określenie powiązania z diagnozą obszaru LSR oraz określeniem wpływu na osiągnięcie zaplanowanych wskaźników. Zarząd powołuje zespół partycypacyjny, który zajmie się opracowaniem zmian w kryteriach wyboru operacji i poddaje propozycję pod konsultacje społeczne na stronie internetowej LGD. Propozycje nowych kryteriów opracowanych przez zespół partycypacyjny w porozumieniu z Zarządem i Radą zostają zgłoszone przez Zarząd Samorządowi Województwa (SW) odpowiedzialnemu za wdrażanie instrumentu RLKS. Po uzyskaniu akceptacji przez Samorząd Województwa Zarząd rekomenduje Walnemu Zebraniu Członków zmianę. WZC podejmuje uchwałę o zmianie kryteriów.

6.5. Powiązanie lokalnych kryteriów wyboru z diagnozą obszaru i celami

Lokalne kryteria wyboru zostały sformułowane w oparciu o dane zaczerpnięte z diagnozy obszaru, analizy problemów oraz analizy SWOT. Poniżej dokonano krótkiej charakterystyki.

Istotnym kryterium wyboru operacji jest kryterium innowacyjności przez co rozumiane są działania o charakterze procesowym, usługowym i marketingowym zmierzające do zmiany w zachowaniu, poprzez wprowadzanie nowych wartości, pomysłów, projektów działania, które umożliwiają odmienne rozwiązywanie problemów społecznych oraz

przynoszą pozytywne rezultaty w funkcjonowaniu jednostek i grup społecznych. Kryterium będzie oceniane przez Radę na podstawie uzasadnień przedstawionych we wniosku o dofinansowanie.

Tabela 39. Powiązanie lokalnych kryteriów wyboru z diagnozą i celami LSR

Kryterium	Związek z diagnozą, korespondencja do celów
Okres prowadzonej działalności	W zależności od celu i przedsięwzięcia premiowany będzie staż organizacji. Z kryterium koresponduje diagnoza odnosząca się do słabej kondycji III sektora na obszarze LGD. Cel: 1.1, 2.1, 3.1
Partnerstwo	Premiowane będą operacje realizowane w partnerstwie w korespondencji do zdiagnozowanego niskiego poziomu współpracy międzysektorowej. Zakłada się, że partnerstwo pozwoli osiągać synergiczne rezultaty realizowanych przedsięwzięć. Zakłada się różne konfiguracje przedsięwzięć w zależności od typu projektu. Cel: 2.1, 3.1
Innowacyjność operacji	Innowacyjność pozwoli na osiągnięcie większej efektywności prowadzonych działań a także spowoduje zwiększenie zainteresowania grup docelowych prowadzonymi działaniami Cele: 1.1, 2.1, 3.1
Aktywizacja zawodowa	Zdiagnozowana niekorzystna sytuacja na rynku pracy, niski poziom wykształcenia osób pozostających bez pracy oraz duży odsetek osób bezrobotnych do 35 r.ż. jest powodem premiowania operacji zakładającej elementy aktywizacji zawodowej. Cel: 1.1
Wykorzystanie lokalnych potencjałów w celu zrównoważonego rozwoju obszaru LGD	W diagnozie wskazano znaczenie potencjału endogenicznego obszaru LGD i możliwości jego wykorzystania na rzecz walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem poprzez takie jego wykorzystanie, które daje zatrudnienie osobom w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz ich otoczeniu. Cel: 1.1, 3.1.
Dobre praktyki w zakresie inicjatyw ekonomii społecznej	Na terenie miasta brak podmiotów i inicjatyw w obszarze ekonomii społecznej. Wspierane będą przedsięwzięcia budujące potencjał rozwojowy tej branży. Cel: 3.1.

Źródło: opracowanie własne

Zakłada się, że planowane operacje osiągną zakładane w Planie działania wskaźniki efektywności społeczno-zatrudnieniowej na poziomie wskazanym w RPO WKP 2014-2020: wskaźnik efektywności społecznej (56%), wskaźnik efektywności zatrudnieniowej: 22%, w tym dla osób z niepełnosprawnością zgodnie z zapisami SZOOP RPO WKP 2014-2020.

ROZDZIAŁ VII. PLAN DZIAŁANIA

Plan działań realizowanych w ramach LSR jest ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w Rozdziale 5. Cele i wskaźniki. Plan działań przedstawiono w **Załączniku nr 3** do LSR - zawiera on szczegółowy harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu (w przedziałach czasowych) dla określonych w LSR przedsięwzięć, co w konsekwencji przełoży się na osiągnięcie zakładanych celów. Zaprezentowano w nim podział środków finansowych na poszczególne przedsięwzięcia. Realizacja opisanych w Planie wskaźników oraz budżetu będzie poddawana procesowi monitoringu i ewaluacji.

ROZDZIAŁ VIII. BUDŻET LSR

Budżet jakim dysponuje grupa przeznaczony na potrzeby wdrażania działań zaplanowanych w ramach LSR to: 4 084 398,12 zł. Środki te zostały rozdysponowane na poszczególne cele LSR. Podziału budżetu dokonano przy udziale konsultacji społecznych towarzyszących określaniu celów, wskazywaniu głównych problemów i słabych stron obszaru. Wyniki spotkań dały podstawę do podziału dostępnych środków przy uwzględnieniu posiadanej kwoty i założonych wskaźników. Poniżej tabela prezentuje procentowy podział dostępnej alokacji w ramach poszczególnych typów przedsięwzięć.

Tabela 40. Podział środków na poszczególne przedsięwzięcia

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)		3 267 518,52			EFS	3 267 518,52
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)					EFS	
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)		408 439,60			EFS	408 439,60
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)		408 440,00			EFS	408 440,00
Razem		4084 398,12			EFS	4084 398,12

Źródło: opracowanie własne

Budżet LSR stanowi załącznik nr 4 niniejszego dokumentu.

ROZDZIAŁ IX. PLAN KOMUNIKACJI

Plan komunikacji jest niezbędnym narzędziem, aby LGD mogła prawidłowo realizować postawione w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju cele. W tym celu LGD musi podjąć działania w zakresie rozpowszechnienia informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w LSR wśród potencjalnych Beneficjentów.

Planowane działania mają na celu wzbudzenie zainteresowania oraz skuteczną zachętę potencjalnych Beneficjentów do aplikowania o środki w ramach Funduszy Europejskich, zwiększając przy tym liczbę zrealizowanych przedsięwzięć a tym samym wypełniając założone cele LSR: ograniczenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego na terenie miasta Chełmna.

Cele działań komunikacyjnych

1. Zapewnienie informacji dla potencjalnych wnioskodawców o Lokalnej Strategii Rozwoju, jej głównych celach i zasadach przyznawania dofinansowania, promocja LSR.
2. Zapewnienie informacji dla potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD, w tym również o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR.
3. Przekazanie informacji o ogłoszeniu konkursu/konkursów tematycznych na wybór operacji do dofinansowania.
4. Wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania dotacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju poprzez profesjonalną informację i indywidualne doradztwo.
5. Aktywizacja przedstawicieli grup wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym wsparcie w procesie pozyskiwania dotacji oraz zachętę do udziału w projektach grantowych.
6. Zapewnienie informacji dla ogółu społeczeństwa o rezultatach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2023, w tym o stopniu realizacji założonych celów, informacja o wynikach monitoringu i działań ewaluacyjnych.
7. Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy oraz na etapie rozliczania projektów
8. Budowanie pozytywnego wizerunku LGD i LSR oraz promocja dobrych praktyk w zakresie operacji wdrażanych w ramach LSR
9. Zapewnienie efektywnej komunikacji wewnętrznej w drodze podnoszenia kompetencji pracowników Biura oraz członków organów LGD.

Grupy odbiorców działań komunikacyjnych

Beneficjenci realizujący operacje – podmioty ubiegające się o wsparcie, partnerzy.

Cel komunikatu: zachęta, informacja, wskazanie źródeł wsparcia i procedur.

Potencjalni beneficjenci- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych.

Uczestnicy operacji –wszyscy uczestnicy operacji, w tym również realizatorzy operacji -
Cel komunikatu: zachęta do udziału w projektach, wskazanie wymiernych korzyści płynących z udziału w programie.

Grupa docelowa: osoby z grupy defaworyzowanej, osoby bezrobotne, wykluczone społecznie, żyjące w ubóstwie, zagrożone wykluczeniem lub ubóstwem, otoczenie tych osób, mieszkańców, członków organizacji pozarządowych.

Odbiorcy rezultatów operacji -wszyscy mieszkańcy obszaru działania LGD, turyści, inwestorzy jako osoby korzystające bezpośrednio i pośrednio z efektów operacji zrealizowanych z udziałem środków przewidzianych w LSR. Cel komunikatu: promocja operacji dofinansowanych ze środków UE.

Grupa docelowa: mieszkańcy miasta oraz odwiedzający miasto w celach rekreacyjnych i biznesowych

Narzędzia:

1. Kampania informacyjna

Kampania informacyjna charakteryzująca się różnorodnością środków przekazu zależną od treści merytorycznej kampanii, etapu realizacji założeń LSR oraz oczekiwań i uwag zgłaszanych do LGD przez uczestników dotychczasowych działań komunikacyjnych. Zakres środków komunikacyjnych używanych podczas kampanii informacyjnej to m.in.: artykuły w prasie lokalnej, ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy administracji publicznej i ich jednostki organizacyjne, w tym ośrodki kultury, urzędy pracy, miejskie ośrodki pomocy społecznej in.), ogłoszenia w miejscach ogólnodostępnych dla szerszego grona społeczności (ogólnodostępne tablice w urzędach), artykuły na stronach internetowych oraz portalach społecznych LGD oraz urzędów, wydarzenie/impreza promocyjna (plenerowa/festyn), przygotowanie i publikacja materiałów informacyjnych m.in. ulotek, broszur, folderów, spotkania informacyjne.

2. Spotkanie informacyjne

Zorganizowane spotkanie ze społecznością obszaru LSR lub z wybranymi grupami adresatów/interesariuszy, na którym przedstawione zostaną prezentacje pracowników Biura LGD oraz w zależności od treści merytorycznej spotkania, prezentacje i wystąpienia członków organu decyzyjnego i/lub członków zarządu LGD i/lub prezentacje podmiotów zewnętrznych, zaproszonych gości. Spotkanie będzie uzupełnione również o kolportaż ulotek i broszur informacyjnych oraz ankiety skierowane do uczestników spotkań.

3. Szkolenia/warsztaty

Zorganizowane spotkanie z potencjalnymi wnioskodawcami z wybranych grup adresatów, do których skierowano ogłoszony konkurs. Na spotkaniu przedstawione zostaną prezentacje pracowników Biura LGD w zakresie m.in. kryteriów wyboru projektu, wdrożonych dobrych praktyk, w zakresie procedur składania i oceny wniosków. W spotkaniu szkoleniowym mogą brać udział również goście lub podmioty zewnętrzne jako wsparcie dla pracowników Biura LGD. Spotkanie szkoleniowe będzie uzupełnione również o kolportaż ulotek i broszur informacyjnych, prezentacji w formie drukowanej (w zależności od potrzeb) oraz ankiety skierowane do uczestników szkoleń/warsztatów.

4. Doradztwo

Wsparcie doradcze i poradnictwo udzielane beneficjentom działań LGD w ramach LSR, dotyczące głównie procesu pozyskiwania środków w ramach LSR.

5. Bezpośrednie spotkanie w Biurze LGD

Spotkanie pracowników Biura LGD z potencjalnymi Wnioskodawcami oraz beneficjentami pomocy (uczestnicy projektów grantowych) w zakresie doradztwa pod kątem przygotowania i rozliczenia operacji, konsultacji trudności w przygotowaniu wniosku. Spotkania będą również uzupełnione o ankiety bezpośrednie.

5. Komunikacja nieformalna i nieformalne spotkania osobiste

6. Internet i portale społecznościowe

7. Plakaty, ulotki, tablice informacyjne.

8. Informacja zwrotna

Uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności ewentualnych korekt, w tym w zakresie np. przeprowadzenia dodatkowego szkolenia, spotkania, przeszkolenia osób udzielających doradztwa, wydanie innego nośnika promocji.

W ramach działań komunikacyjnych realizowanych przez LGD zastosowane zostaną narzędzia komunikacji dostosowane do grup odbiorców.

Badanie efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

LGD jako instytucja zaangażowana we wdrażanie LSR zobligowana jest do bieżących działań monitoringowych oraz do okresowych badań ewaluacyjnych, które mają na celu ocenę skuteczności prowadzonych działań z zakresu komunikacji z interesariuszami LSR. W związku z tym LGD będzie publikowała na swojej stronie www informacje na temat stanu wdrożenia LSR w formie okresowych, rocznych i końcowych raportów/sprawozdań. **Ocena działań komunikacyjnych jak i całego Planu będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki opisane w załączonym Planie Komunikacji.**

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu odbywała się będzie min 2 razy w roku. Analiza ma pokazać trafność i racjonalność stosowanych działań komunikacyjnych, w tym ponoszonych kosztów tych działań. Efekt – poprawa planu komunikacji ze społecznością.

Uwzględnienie wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych

W Planie Komunikacji przewidziano zarówno komunikację jednostronną (informacja w mediach, ogłoszenia, konferencje itp.) oraz komunikację dwustronną, która przewiduje również przekazanie informacji zwrotnej ze strony społeczeństwa (konsultacje i doradztwo w Biurze LGD, szkolenia, ankiety on-line, ankiety tradycyjne zbierane podczas spotkań z interesariuszami). Działania komunikacyjne dwustronne mają przede wszystkim na celu pozyskanie informacji

o funkcjonowaniu LGD i ewentualnych ograniczeniach zarejestrowanych przez potencjalnych wnioskodawców oraz beneficjentów w zakresie realizacji LSR. Zbierane w formie informacji zwrotnej np. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie. Dodatkowe informacje będą zbierane podczas działań informacyjnych skierowanych do potencjalnych wnioskodawców oraz ogółu społeczeństwa nt. zasad i efektów LSR. Pozyskane informacje zostaną poddane analizie, a następnie część z nich zostanie wykorzystana do aktualizacji LSR, w zakresie np. procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura LGD. Szczegółowe procedury i możliwy zakres zmian w LSR i w organach LGD zostaną przedstawione w LSR w Rozdziale 11. Monitoring i ewaluacja oraz załączniku nr do LSR.

Rejestr realizowanych zadań w ramach Planu Komunikacji będzie upubliczniany za pomocą internetowych środków przekazu - zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD i portalu społecznościowym.

Planowane efekty działań komunikacyjnych

Podstawowym planowanym efektem działań komunikacyjnych jest przekazanie informacji do potencjalnych beneficjentów, pełna realizacja celów i założeń LSR, złożone wnioski w odpowiedzi na ogłoszone nabory, w tym wypełnienie założonych wskaźników. Aby móc je osiągnąć, należy odpowiednio przeprowadzić działania komunikacyjne skierowane do potencjalnych wnioskodawców, zachęcając ich do realizacji przedsięwzięć.

Wyniki działań realizowanych w ramach Planu Komunikacji będą upubliczniane za pomocą strony internetowej.

Kanały komunikacji

LGD każdorazowo przy wdrażaniu działań zaplanowanych w ramach LSR stosowała będzie minimum 3 kanały kontaktu ze społecznością lokalną:

- kontakt bezpośredni osobisty
- strona internetowa LGD,
- informacje w PUP, MOPS, PCPR, Caritas, świetlicach
- portale społecznościowe
- poczta tradycyjna
- sesje Rady Miasta
- plakaty, ulotki
- Biuro LGD
- informacja w siedzibach członków LGD.

Kanały komunikacji dla grupy defaworyzowanej

a) **osoby do 35 r.ż.** - strona internetowa, poczta elektroniczna, wiadomość SMS, portale społecznościowe, ogłoszenia w szkołach, przedszkolach, ośrodkach zdrowia, biuro LGD, spotkania bezpośrednie;

b) **osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym**- plakaty, ogłoszenia, biuro LGD, spotkania bezpośrednie, informacje zamieszczane w placówkach ochrony zdrowia, sklepach, parafiach, informacje w PUP.

c) **kobiety**- plakaty, ogłoszenia, biuro LGD, spotkania bezpośrednie, informacje zamieszczane w placówkach ochrony zdrowia, sklepach, parafiach, informacje w PUP.

d) **osoby z niepełnosprawnością** - strona internetowa, poczta elektroniczna, portale społecznościowe, plakaty, ogłoszenia, biuro LGD, spotkania bezpośrednie, dystrybucja informacji we współpracy z OPS.

Przewiduje się również komunikację skierowaną do **osób bezrobotnych**. W tym celu LGD będzie współpracować z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmnie, gdzie zarejestrowani są bezrobotni z obszaru LGD w celu przekazywania informacji i jej dalszej dystrybucji, za pomocą e-maila, informacji bezpośredniej, ulotek o prowadzonych działaniach w stosunku do bezrobotnych zgłaszających się do LGD, w tym szczególnie w ramach przedsięwzięcia dotyczącego działań animacyjnych i aktywizacyjnych.

W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego pojawienia się sytuacji niesatysfakcjonującej akceptacji społecznej, wdrożone zostaną odpowiednie środki zaradcze.

Tabela 41. Zagrożenia i środki zaradcze w obszarze komunikacji

Zagrożenia	Środki zaradcze
Brak lub zbyt mała liczba potencjalnych wnioskodawców/beneficjentów zainteresowanych skorzystaniem ze wsparcia w ramach LSR Zbyt mała liczba złożonych Wniosków Zbyt niski poziom realizacji celów i wskaźników	1. Bezpośrednie kontakty pracowników Biura LGD z przedstawicielami grup docelowych, w tym z przedstawicielami grup defaworyzowanych. 2. Bardziej ścisła współpraca z instytucjami i podmiotami mającymi bezpośredni kontakt z potencjalnymi wnioskodawcami - urzędy pracy i ośrodki pomocy społecznej, w przypadku przedstawicieli Zwrócenie się z pomocą do członków LGD o większe wsparcie przy promocji LSR, rozpowszechnianiu możliwości wsparcia operacji 3. Dodatkowe szkolenia i warsztaty dla beneficjentów 4. Udział pracowników Biura LGD wraz z ofertą programową w kolejnych wydarzeniach o charakterze kulturalnym, gospodarczym i społecznym na terenie całego obszaru LGD. 5. Zaproszenie mediów lokalnych na spotkania organizowane przez LGD, celem większego upublicznienia działań stowarzyszenia.
Brak zrozumienia przekazu przez mieszkańców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	1. Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty 2. Dostosowanie formy komunikatów do określonych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne

Plan komunikacji na lata 2016-2023 został przedstawiony w **Załączniku nr 5** do LSR.

ROZDZIAŁ X. ZINTEGROWANIE

Naczelnym zadaniem LSR, a jednocześnie kierunkiem Osi Priorytetowej 11: Rozwój lokalny kierowany przez społeczność jest zaplanowanie działań służących odnowie społeczno-gospodarczej obszarów objętych działaniem LGD. Działania te inicjowane poprzez społeczność lokalną, lokalnych partnerów społeczno-gospodarczych i samorząd w formule partycypacyjnej mają prowadzić do zrównoważonego rozwoju obszaru i poprawy spójności społecznej.

Aby osiągnąć ten synergiczny cel koniecznym jest zintegrowanie różnych sektorów i branż we wspólnym działaniu. Zintegrowanie w ramach działań planowanych w ramach LSR oznacza:

- integracja podmiotów działających na terenie LGD w celu podejmowania przedsięwzięć partnerskich
- powiązania pomiędzy analizą potrzeb, problemów, słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń
- rozwiązywanie problemów lokalnych poprzez działania międzysektorowe
- wykorzystywanie lokalnych potencjałów w celu poprawy spójności społecznej.

Istotą strategii jest wzajemne powiązanie działań i podporządkowanie ich celowi nadrzędnemu jakim jest wzrost aktywizacji społeczno- zawodowej mieszkańców, a w perspektywie długofalowej odnowa społeczno-gospodarcza obszaru. Cel ten możliwy jest do osiągnięcia poprzez realizację interdyscyplinarnych przedsięwzięć łączących aspekty aktywizacji społecznej, zawodowej, działań środowiskowych oraz animacji społeczności lokalnej przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań i potencjałów. Wszystkie planowane działania sprowadzać się mają do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru LGD.

Preferencją będą objęte działania innowacyjne, realizowane na obszarze LGD oraz w partnerstwie.

LGD będzie realizowała programy zgodne z Lokalnym Programem Rewitalizacji realizowanym na obszarze Miasta Chelмна.

Lokalna Strategia Rozwoju

Założenia LSR LGD Chełmno wpisują się w cele dokumentów planistycznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 42. Zgodność LSR z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego

Cel dokumentu strategicznego	Nawiązanie w LSR
Strategia EUROPA2020	
<p>Cele do roku 2020:</p> <p>Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln</p> <p>Zatrudnienie: 75 proc. osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę</p>	<p>Cele LSR uwzględniają prowadzenie działań mających na celu ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez prowadzenie działań aktywizacji społeczno-zawodowej oraz działań środowiskowych.</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020	
<p>Cel strategiczny- wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cele operacyjne - zwiększenie aktywności zawodowej, - wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, - wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p>	<p>Cel strategiczny 1 zakłada działania na rzecz aktywizacji społeczno- zawodowej oraz działania środowiskowe na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020	
<p>Priorytet I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży</p> <p>Priorytet II Zapewnienie spójności działań edukacyjnych</p> <p>Priorytet III Aktywna integracja w społeczności lokalnej</p> <p>Priorytet IV Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych</p>	<p>Cele i przedsięwzięcia zaplanowane w LSR odnoszą się do działań animacyjnych dla społeczności lokalnej, w tym dla zdefiniowanych grup defaworyzowanych: osób o najniższym wykształceniu, osób do 35 r.ż., kobiet i niepełnosprawnych. Cele definiują także działania o charakterze aktywizacyjnym i środowiskowym</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	
<p>Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.</p>	<p>W ramach realizacji LSR wsparciem objęte zostaną osoby, rodziny oraz otoczenie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym grupy defaworyzowane. W ramach LSR podejmowane będą działania o charakterze aktywizacji zawodowej poprawiające status grup docelowych na rynku pracy.</p>
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej	
<p>Priorytet V. Edukacja dla ekonomii społecznej</p> <p>Priorytet III. System wsparcia ekonomii społecznej.</p>	<p>W ramach Celu 3 LSR zakłada się rozwój inicjatyw na rzecz wsparcia i promocji idei ekonomii społecznej.</p>

Lokalna Strategia Rozwoju

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020	
Cel: „Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi” wyróżniono trzy sfery, dotyczące zagadnień: rozwoju społecznego i solidarności międzypokoleniowej, edukacji oraz ochrony zdrowia	Celem planowanych działań aktywizacji społecznej i środowiskowej będzie poprawa jakości kapitału społecznego, wzrost integracji społecznej oraz poprawa sytuacji grup defaworyzowanych na rynku pracy.
Strategia Rozwoju Powiatu Chełmińskiego na lata 2015- 2025	
<p>Cel strategiczny: rozwój gospodarki generujący nowe miejsca pracy. - wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cele operacyjne -wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, - wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p>	W ramach LSR szczególną aktywnością zostaną objęte osoby młode do 35 r.ż., kobiety oraz osoby z niskim wykształceniem pozostające w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Działania mają na celu aktywizację społeczno-zawodową ww. grup.
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego zatwierdzona przez Zarząd Powiatu	
Cel strategiczny nr III. wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	W ramach LSR szczególną aktywnością zostaną objęte osoby młode do 35 r.ż., kobiety oraz osoby z niskim wykształceniem pozostające w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Działania mają na celu aktywizację społeczno-zawodową ww. grup.
Strategia Rozwoju Gminy Miasta Chełmna na lata 2014-2020	
Cel strategiczny 1- Chełmno miastem zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców	Cele LSR odnoszące się do animacji aktywności lokalnej oraz aktywizacji społeczno-zawodowej mają skutkować wzrostem jakości życia mieszkańców w perspektywie długofalowej.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Chełmna na lata 2014-2020	
<p>Cel strategiczny: Zapewnienie godnych warunków do życia i rozwoju mieszkańcom Miasta Chełmna poprzez zwiększenie efektywności mechanizmów wspierających system pomocy społecznej, przeciwdziałanie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu</p> <p>Cel operacyjny: Zmniejszenie poziomu ubóstwa i zubożenia społecznego</p>	Wszystkie cele ogólne zdefiniowane w LSR zdefiniowane są wokół osiągnięcia na poziomie oddziaływania poprawy warunków życia mieszkańców Miasta Chełmna, ze szczególnym uwzględnieniem grup wykluczonych i zagrożonych społecznie, w tym defaworyzowanych.

Źródło: opracowanie własne

ROZDZIAŁ XI. MONITORING I EWALUACJA

Istotnym elementem procesu zarządzania LSR jest monitorowanie i ewaluacja wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz oddziaływania na obszar Lokalnej Grupy Działania Chełmno poprzez ocenę wskaźników produktu, rezultatu, zakresu planowanych przedsięwzięć oraz weryfikację założonych w LSR celów.

Monitoring jest procesem ciągłym. Polega na systematycznej analizie wdrażania LSR, wszystkich podejmowanych działań przez LGD oraz otoczenia, na które działania LGD wywołują wpływ. Odpowiedzialnym za monitoring jest Zarząd Stowarzyszenia. Monitoring jest ściśle powiązany z oceną – ewaluacją własną. Monitoringowi będą podlegać: działania beneficjentów projektów, działania partnerów, praca zespołu projektowego, bieżący proces osiągania wskaźników.

Zakres monitoringu

- a) Wskaźniki realizacji LSR
- b) Budżet LSR
- c) Harmonogram ogłaszania konkursów
- d) Plan komunikacji
- e) Promocja LGD i LSR
- f) Usługi doradcze Biura LGD
- g) Szkolenia wewnętrzne
- h) Budżet kosztów funkcjonowania.

Ewaluacja to systematyczne badanie efektywności wdrożenia założeń LSR z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia społecznych procesów, wspomaganie procesu podejmowania decyzji, zwiększanie profesjonalizmu świadczonych usług.

Ewaluacja zewnętrzna będzie przeprowadzona przez niezależnego eksperta zewnętrznego wobec LGD. Ewaluacja wewnętrzna będzie realizowana przez podmiot umiejscowiony w strukturach organizacyjnych LGD przy zachowaniu niezależności. Autoewaluacja będzie realizowana przez członków zespołu projektowego.

Podstawowymi kryteriami ewaluacji są: adekwatność, trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, oddziaływanie, trwałość w stosunku do podejmowanych działań.

Zakres ewaluacji

- a) Cele określone w LSR
- b) Wskaźniki produktu
- c) Wskaźniki rezultatu
- d) Budżet LSR
- e) Procedury i kryteria wyboru operacji
- f) Harmonogram ogłaszania konkursów
- g) Jakość pracy Biura LGD
- h) Plan komunikacji
- i) Promocja LGD.

Zaplanowano III etapy ewaluacji:

- **ex ante**- przeprowadzona przed rozpoczęciem wdrażania LSR, oceniająca trafność doboru grup docelowych i planowanych działań w stosunku do celów założonych w programie finansującym (2016),
- **-on-going-** planuje się wykonanie min. 2 ewaluacji (do 31.12.2018 i 21.12.2021) wskazująca wartości śródkresowe wskaźników produktu i rezultatu oraz poziom wykorzystania budżetu (kamienie milowe zdefiniowane w programie RPO WKP 2014-2020),
- **ex-post**- ocena porealizacyjna, uwzględniająca realizację celów oraz osiągniętych wskaźników w stosunku do zakładanego planu (2023).

Procedurę dokonywania ewaluacji i monitoringu szczegółowo opisuje Załącznik nr 2 do LSR.

ROZDZIAŁ XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na etapie tworzenia zapisów LSR poddano analizie jej zapisy pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W świetle zapisów poniższych aktów prawnych :

- Dyrektywy 92/43/EWG
- Aneksu II Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/92/UE z dnia 13.12.2011 w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. UE :2 26 z 28.01.2012 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz.U.2013.1235 ze zmianami)- zwanej ustawą OOS.
- Rozporządzenia Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2016, poz.71).

przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko uznano za nieuzasadnione.

Planowane przedsięwzięcia w ramach LSR nie kwalifikują się do przedsięwzięć wymienionych w punkcie 10 lit. B Aneksu II Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/92/UE z dnia 13.12.2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. UE 226 z 28.01.2012 z późn. zm.).

PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR

Cel procedury: Celem procedury jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt w Lokalnej Strategii Rozwoju, by zapewnić jak najszerszy udział partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru.

Zakres procedury: Procedura obejmuje czynności, formularze i schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i w końcu przyjmowaniem uchwał Walnego Zebrania zmian w zapisach LSR. Do kompetencji Zarządu LGD Chelmno należy nadzorowanie opracowania i wdrażania LSR, aktualizacje LSR wraz z załącznikami na wezwanie instytucji zarządzających i wdrażających RLKS oraz wynikające z wymogów prawnych, ustalanie i zmienianie procedur i kryteriów oceny i wyboru operacji w ramach LSR, po konsultacjach ze społecznością lokalną.

Założenia ogólne:

- Proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru
- Wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania LSR są jawne
- LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR
- Aktualizacja LSR nie powinna być dokonywana częściej niż raz w roku na Zwyczajnym Walnym Zebraniu Członków, ale dopuszcza się nadzwyczajne okoliczności wprowadzania dodatkowych korekt
- Aktualizacja LSR nie może dotyczyć celów głównych.
- Działania logistyczne zapewnia Biuro LGD.

Podstawa aktualizacji

1. Zmiana uwarunkowań:

a) oczekiwania mieszkańców

b) uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne

2. Ewaluacja podsumowującą zakładane efekty realizacji przedsięwzięć, wskaźników zapisanych w LSR.

3. Efektywność procesem zarządzania wdrażaniem strategii, czyli wystąpienie działania, którego nie sposób przewidzieć np. nowe znaczące źródło finansowania, zmiany makroekonomiczne, wystąpienie klęsk żywiołowych.

Czas : aktualizację LSR planuje się na lata 2017 i 2021.

Przebieg procedury:

1. Wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać:

→ członkowie LGD -wspólny wniosek 5 członków LGD-

→ organy Stowarzyszenia;

→ 50 % przedstawicieli sektorów LGD (gospodarczy, społeczny, publiczny, mieszkańcy) podpisujących się pod wnioskiem o wprowadzenie zmian w LSR, który składany jest bezpośrednio do Zarządu stowarzyszenia

2. Zgłaszanie wniosków jest sformalizowane i przyjmowane jest na formularzu - dostępnym na stronie internetowej oraz w Biurze LGD.

3. Zarząd Stowarzyszenia dokonuje potrzebnych analiz ws. zasadności wniosku.

4. Zarząd nie później niż w ciągu 2 tygodni od zaakceptowania wniosku powołuje zespół partycypacyjny, który zajmie się opracowaniem zmian w LSR.

5. W ciągu 2 miesięcy od zgłoszenia propozycji zmian Zarząd podda propozycję pod konsultacje społeczne na stronie internetowej LGD. Uwagi z konsultacji społecznych zostaną uwzględnione w dokumencie.

6. Na Walnym Zebraniu Członków Zarząd rekomenduje WZC aktualizację/zmianę.

7. Do publicznej wiadomości podaje się wniosek z inicjatywą, wyniki głosowania i uzasadnienie.

8. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju dokonywana jest uchwałą Walnego Zebrania.

Załącznik nr 1 do Procedury aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Chelmno

Formularz proponowanych zmian w dokumencie LSR (tekst podstawowy + załączniki)	
Nazwa dokumentu	
Obecny zapis, rozdział i strona w dokumencie	
Proponowana zmiana	
Cel zmiany, uzasadnienie konieczności wniesienia zmiany	
Dane zgłaszającego	
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	
Inne: wnioski, uwagi	

Procedury dokonywania monitoringu i ewaluacji

Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym, dlatego też dla osiągnięcia zamierzonych celów strategicznych, celów ogólnych oraz kierunków rozwoju wymagane jest zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów gwarantujących prawidłowe wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii, w tym Lokalnej Strategii Rozwoju

Narzędzia monitoringu:

- a) ankieta monitoringu rzeczowego - pozwalająca na pomiar zaawansowania realizacji działań
- b) ankieta monitoringu finansowego- pozwalająca na pomiar zaawansowania wydatkowania środków
w odniesieniu do przyjętego budżetu,
- c) ankieta monitoringu wskaźników produktu i rezultatu ,
- d) sprawozdania częściowe z realizacji zadań
- e) sprawozdanie końcowe- przedkładane do Samorządu Województwa,
- f) bieżąca analiza dokumentów.
- g) obserwacje,
- h) spotkania.

Narzędzia ewaluacji:

- a) ankiety uczestników działań prowadzonych przez LGD,
- b) ankieta on-line (CAWI) ,
- c) wywiady bezpośrednie (PAPI)-z pracownikami Biura LGD, członkami organów LGD, uczestnikami działań,
- c) analiza danych zebranych w monitoringu,
- d) analiza sprawozdawczości beneficjentów grantów;
- d) konsultacje społeczne z zastosowaniem powyższych narzędzi

Narzędzia monitoringu i ewaluacji własnej

- a) sprawozdania sporządzane przez Zarząd podsumowujące realizację etapów przedkładane WZC ,
- b) badania własne- w oparciu o ankietę własną, przeprowadzane rocznie, przedkładane Zarządowi i upubliczniane.

Procedury ewaluacji				
Przedmiot ewaluacji	Wykonawca ewaluacji	Sposób pomiaru (pozyskiwania danych)	Czas i okres ewaluacji	Ocena/wskaźniki
Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji				
Cele określone w LSR Wskaźniki produktu Wskaźniki rezultatu Budżet LSR Procedury i kryteria wyboru operacji Harmonogram ogłaszania konkursów	Ocena własna oraz ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej. W przypadku potrzeby wypracowania działań naprawczych, pomoc zewnętrznych niezależnych ekspertów (ocena zewnętrzna)	Analiza przeprowadzona na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> Wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www z Beneficjentami i Wnioskodawcami. Wywiad bezpośredni z wnioskodawcami. Dane zebrane z monitoringu: przeprowadzone konkursy, złożone wnioski, podpisane umowy, rozliczone operacje i projekty 	Corocznie w IV kwartale począwszy od roku 2018r. Okres objęty pomiarem – 12 miesięcy przed badaniem	<ul style="list-style-type: none"> Stopień realizacji wskaźników produktu Stopień realizacji celów i wskaźników rezultatu Stopień wykorzystania budżetu LSR Jakość i efektywność stosowanych kryteriów wyboru projektów grantowych oraz procedur wyboru Powszechność i znajomość dokumentu LSR na obszarze LGD Zgodność harmonogramu ogłaszania konkursów Stopień zainteresowania poszczególnymi konkursami grantowymi
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji				
Jakość pracy Biura LGD Plan komunikacyjny Promocja LGD	Zarząd LGD (ocena własna)	Analiza przeprowadzona na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> Opinia Dyrektora biura nt. podległego personelu, Opinia Zarządu Badanie ankietowe z wnioskodawcami i 	Corocznie w IV kwartale począwszy od roku 2018r.	<ul style="list-style-type: none"> Efektywność pracy Biura LGD Ocena pracy pracowników Biura LGD Jakość udzielonego doradztwa ze strony pracowników Biura LGD Odsetek wniosków objętych doradztwem w stosunku do ogólnej liczby złożonych wniosków w ramach ogłoszonych konkursów Odsetek wniosków objętych doradztwem w stosunku do liczby wniosków, które uzyskały wsparcie

		beneficjentami (ankiety rozdawane podczas spotkań informacyjnych, szkoleń) <ul style="list-style-type: none"> Wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www z Beneficjentami i Wnioskodawcami 	Okres objęty pomiarem – 12 miesięcy przed badaniem	<ul style="list-style-type: none"> Ocena przebiegu konkursów ogłaszanych przez LGD Ocena sposobu przepływu informacji Efektywność promocji i działań komunikacyjnych LGD
Procedury monitoringu				
Przedmiot ewaluacji	Wykonawca ewaluacji	Sposób pomiaru (pozyskiwania danych)	Czas i okres ewaluacji	Ocena/wskaźniki
Elementy wdrażania LSR podlegające monitorowaniu				
Wskaźniki realizacji LSR Budżet LSR Harmonogram ogłaszania konkursów	Pracownicy Biura LGD (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> Dane zebrane z przeprowadzonych konkursów: złożone wnioski, listy wybranych operacji, podpisane umowy, rozliczone projekty Rejestr danych Wyniki z ankiet - formularz ankiety monitorującej udostępniony na stronie internetowej LGD Wyniki badania ankietowego 	Na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> liczba ogłoszonych konkursów terminowość realizacji harmonogramu ogłaszania konkursów liczba zgłoszonych wniosków w ramach konkursów stopień zainteresowania społeczeństwa ogłaszanymi konkursami liczba wniosków wybranych do dofinansowania przez Radę LGD liczba podpisanych umów o dofinansowanie stopień realizacji projektów grantowych, w tym stopień wypełnienia postulowanych wskaźników produktu i rezultatu ostateczna wartość dofinansowania rozliczonych projektów

		przeprowadzonego z wnioskodawcami i beneficjentami		
Elementy funkcjonowania LGD podlegające monitorowaniu				
Plan komunikacji. Promocja LGD i LSR. Usługi doradcze Biura LGD. Szkolenia wewnętrzne. LGD Budżet kosztów funkcjonowania.	Zarząd LGD (ocena własna)	<ul style="list-style-type: none"> • Rejestr danych dotyczących działań komunikacyjnych i promocyjnych • Rejestr udzielonego doradztwa • Rejestr kontaktów • Rejestr szkoleń • Rejestr spotkań i obrad organów LGD • Rejestr wydatków na funkcjonowanie i animację 	Na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poziom zainteresowania stroną internetową LGD ▪ ilość podjętych działań komunikacyjnych LGD, w tym stopień wypełnienia założonych wskaźników w Planie komunikacji ▪ jakość i ilość udzielonego doradztwa przez pracowników Biura LGD w zakresie pomocy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie oraz wniosków o płatność ▪ poziom zainteresowania działaniami szkoleniowymi ▪ monitoring kontaktów z petentami: spotkania bezpośrednie, telefon, korespondencja e-mail lub tradycyjna, ▪ monitoring zorganizowanych i/lub odbytych szkoleń dla Zarządu LGD, pracowników Biura LGD, członków Rady LGD ▪ monitoring posiedzeń Zarządu, WZC ▪ monitoring stopnia wydatkowania kosztów związanych z funkcjonowaniem LGD oraz podjętymi działaniami animacyjnymi

Załącznik nr 3 do LSR, Chełmno, 01.06.2018 r.

Cel ogólny 1 Zwiększenie liczby działań w obszarze aktywnej integracji o charakterze środowiskowym na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia na obszarze LGD do roku 2023	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką m ary	% realizacj i wskaźni ka	Planowane wsparcie PLN	Wartość z jednostk ą m ary	% realizacj i wskaźni ka	Planowane wsparcie PLN	Wartość z jednostk ą m ary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie PLN		
Cel szczegółowy 1.1.Wsparcie działań na rzecz aktywizacji społeczno- zawodowej														
Przedsięwzięci e 1.1.1 Zaktywizowane społecznie- zawodowo społeczeństwo LGD Chełmno	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	31 osób	31,00 %	300 000,00 zł	46 osób	46,00 %	450 000,00 zł	23 osób	23,00%	230 255,00 zł	100 osób	980 255,00 zł	RPO (EFS)	realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1.				300 000,00 zł			450 000 ,00 zł			230 255,00 zł		980 255,00 zł		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu		10 osób	32,26%	300 000,00 zł	14 osób	45,16 %	450 000 ,00 zł	7 osób	22,58 %	230 255,00 zł	31 osób	980 255,00 zł		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu		5 osób	29,41%		8 osób	47,06%		4 osoby	23,53%		17 osób			
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna		17 osób	30,36%		26 osób	46,43%		13 osób	23,21%		56 osób			
Razem cel ogólny				300 000,00 zł			450 000 ,00 zł			230 255,00 zł		980 255,00 zł		

Cel ogólny 2 Wsparcie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej oraz poprawa jakości kapitału społecznego do roku 2023	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką mery	% realizacji i wskaźnika	Planowane wsparcie PLN	Wartość z jednostką mery	% realizacji i wskaźnika	Planowane wsparcie PLN	Wartość z jednostką mery	% realizacji i wskaźnika	Planowane wsparcie PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie PLN		
Cel szczegółowy 2.1.Zwiększenie liczby działań z zakresu animacji życia lokalnego społeczeństwa z obszaru LGD														
Przedsięwzięcie 2.1.1 Dobrze zorganizowana animacja społeczeństwa Chełmna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	300 osób	100,00 %	2 237 263,52 zł	0 osób	0%	0 zł	0 osób	0 %	0 zł	300 osób	2 237 263,52 zł	RPO (EFS)	realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.1.				2 237 263,52 zł			0,00 zł			0,00 zł		2 237 263,52 zł		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna		168 osób	100 %	2 237 263,52 zł	0 osób	0%	0 zł	0 osób	0 %	0 zł	168 osób	2 237 263,52 zł		

Cel szczegółowy 2.2. Nabywanie umiejętności i aktywizacja mieszkańców oraz promocja obszaru LGD do roku 2023														
Przedsięwzięcie 2.2.1 LGD Chełmno aktywizuje, animuje, promuje mieszkańców	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	3 osobodni	23,08%	102 110,00 zł	6 osobodni	46,15%	183 798,00 zł	4 osobodni	30,77%	122 532,00 zł	13 osobodni	408 440,00 zł	RPO(EFS)	realizacja LSR
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	31 osobodni	25,20%		55 osobodni	44,72%		37 osobodni	30,08%		123 osobodni			
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	10 podmiotów	25%		18 podmiotów	45%		12 podmiotów	30%		40 podmiotów			
	Liczba inicjatyw z zakresu promocji LGD	1 szt.	16,67%		2 szt.	33,33%		3 szt.	50%		6 szt.			
	Liczba inicjatyw z zakresu aktywizacji, animacji, integracji	3 szt.	30%		4 szt.	40%		3 szt.	30%		10 szt.			
Razem cel szczegółowy 2.2.				102 110,00 zł			183 798,00 zł			122 532,00 zł		408 440,00 zł		
Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego przez LGD		4 osoby	26,67%	102 110,00 zł	7 osób	46,66%	183 798,00 zł	4 osoby	26,67%	122 532,00 zł	15 osób	408 440,00 zł	RPO(EFS)	realizacja LSR
Liczba inicjatyw sfinansowanych z zakresu promocji LGD Chełmno		1	16,67%		2	33,33%		3	50,00%		6 szt.			
Liczba osób, która wzięła udział w inicjatywach z zakresu aktywizacji, animacji, integracji		50 osób	25%		90 osób	45%		60 osób	30%		200 osób			
Razem cel ogólny				2 339 373,52 zł			183 798,00 zł			122 532,00 zł		2 645 703,52 zł		

Cel ogólny 3. Wsparcie rozwoju gospodarki społecznej i przedsiębiorczość i społecznej na obszarze LGD Chełmno do roku 2023	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Pr og ra m	Pod dzia lani e/za kres Pro gra mu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką mary	% realiza cji wskaź nika	Planowane wsparcie PLN	Wart ość z jedn ostką mary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie PLN	Wartość z jednostk ą mary	% realizacji i wskaźni ka	Planowane wsparcie PLN	Raze m wart ość wska żnik ów	Razem planowane wsparcie PLN		
Cel szczegółowy 3.1.Wsparcie inicjatyw w zakresie rozwoju ekonomii społecznej														
Przedsięwzięcie 3.1.1 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	20 osób	100,00 %	50 000,00 zł	0 osób	0,00 %	0,00 zł	0 osób	0,00 %	0,00 zł	20 osób	50 000,00 zł	RPO (EFS)	realizacja LSR
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły wiedzę w zakresie rozwoju przedsiębiorczości społecznej po opuszczeniu programu	16 osób	100,00 %		0 osób	0,00 %		0 osób	0,00 %		16 osób			
	Liczba utworzonych partnerstw publicznospołecznych	1	100,00 %		0	0,00 %		0 osób	0,00 %		1			
Razem cel szczegółowy 3.1				50 000,00 zł						0,00 zł		50 000,00 zł		
Razem cel ogólny				50 000,00 zł			0,00 zł			0,00 zł		50 000,00 zł		
RAZEM				2 689 373,52			633 798,00			352 787,00 zł		3 675 958,52		

**Załącznik nr 4 do LSR,
Chełmno, 01.06.2018 r.**

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)		3 267 518,52			EFS	3 267 518,52
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)						
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)		408 439,60			EFS	408 439,60
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)		408 440,00			EFS	408 440,00
Razem		4 084 398,12			EFS	4 084 398,12

Załącznik nr 5 do LSR, Chełmno, 01.06.2018 r.

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Adresaci	Środki przekazu	Wskaźniki
2016-2023 Minimalnie 1 raz w roku, większa liczba spotkań w zależności od potrzeb	Promocja LSR Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców, beneficjentów o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji	Seria spotkań informacyjnych o głównych założeniach LSR 2014-2020	-Ogół społeczności lokalnej, -osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, -potencjalni wnioskodawcy, -organizacje pozarządowe, -instytucje działające w otoczeniu osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, -otoczenie biznesu -osoby prawne	- strona internetowa LGD, - informacje w PUP, MOPS, PCPR, Caritas, świetlicach - portale społecznościowe - biuletyn informacyjny - Biuro LGD - informacja w siedzibach członków LGD, placówkach ochrony zdrowia, parafiach, sklepach	W każdym roku: - liczba informacji zamieszczonych na www- 12 szt. - liczba informacji zamieszczonych na portalach społecznościowych- 12 szt. - liczba przygotowanych biuletynów informacyjnych- 1 rocznie - liczba zorganizowanych spotkań- 1 rocznie - liczba ankiet wypełnionych przez uczestników spotkań- 15 szt. - liczba odwiedzin na stronie internetowej- 1000 odsłon -liczba abonentów newslettera-40 osób
I półrocze 2017 II półrocze 2018 I półrocze 2019 I półrocze 2020	Informacja o naborach Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców, beneficjentów na temat szczegółowych warunków naborów i możliwości skorzystania ze środków dotacyjnych	Spotkania informacyjne nt. zasad naboru wniosków		- strona internetowa LGD, - informacje w PUP, MOPS, PCPR, Caritas, świetlicach - portale społecznościowe - Biuro LGD- spotkania bezpośrednie - informacja w siedzibach członków LGD,	W każdym roku: - liczba informacji zamieszczonych na www- 1 szt. - liczba informacji zamieszczonych na portalach społecznościowych- 1 szt. - liczba zorganizowanych spotkań- 1 szt. - liczba ankiet wypełnionych

				placówkach ochrony zdrowia, parafiach, sklepach	przez uczestników spotkań- 15 szt. - liczba odwiedzin na stronie internetowej- 100 odsłon
2016-2023 Realizacja w sposób ciągły	Doradztwo dla wnioskodawców Wsparcie potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów w procesie pozyskania grantów	Poradnictwo, wsparcie doradcze, spotkania bezpośrednie		- strona internetowa LGD, - informacje w PUP, MOPS, PCPR, Caritas, świątlicach - portale społecznościowe - Biuro LGD- spotkania bezpośrednie - informacja w siedzibach członków LGD, placówkach ochrony zdrowia, parafiach, sklepach	W każdym roku: Liczba udzielonych porad- 20 szt. Liczba wypełnionych ankiet przez osoby korzystające z porad- 20 szt.
II półrocze 2018 I półrocze 2019 I półrocze 2020	Informacja o szkoleniach dla wnioskodawców Poinformowanie o szkoleniach i rozpoczęcie naborów na szkolenia	Szkolenia dla wnioskodawców w		- informacja na portalu LGD i JST - ogłoszenia na portalach społecznościowych; - informacje w PUP, MOPS, PCPR, Caritas, świątlicach - informacja w siedzibach członków LGD, placówkach ochrony zdrowia, parafiach, sklepach	W każdym roku: - Liczba zorganizowanych szkoleń dla wnioskodawców- 1 szt. -Liczba osób uczestniczących w szkoleniach- 8 osób - Liczba wypełnionych ankiet- 8 szt.

2016-2023 Realizacja w sposób ciągły	Informacja zwrotna Pozyskanie informacji zwrotnej dotyczącej oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem przeprowadzenia ew. korekt w tym zakresie, np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, doskonalenia umiejętności komunikacyjnych	Badanie satysfakcji wnioskodawców w dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków aplikacyjnych o wsparcie projektowanych działań		- ankieta - analizy dokumentów - wywiady bezpośrednie	W każdym roku: Liczba wypełnionych ankiet- 38 szt.
2016-2023 Realizacja w sposób ciągły	Promocja działań wdrażanych w ramach LSR Informacja o rezultatach wdrażania LSR na lata 2016-2023, w tym o stopniu osiągnięcia celów i wskaźników, wyniki bieżącego monitoringu i działań ewaluacyjnych	Stoisko promocyjne w trakcie trwania imprezy miejskiej		-konsultacje bezpośrednie - materiały promocyjne	W każdym roku: - liczba odbytych konsultacji bezpośrednich- 20 szt. - liczba dystrybuowanych materiałów promocyjnych- 100 szt.
Razem koszty		15 000,00 zł			
W tym koszty komunikacji do grup defaworyzowanych		7 500,00 zł			
Plan naprawczy		2 000,00 zł			
Łącznie		17 000,00 zł			